

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการฟุตบอลอาชีพ:
ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยและต่างประเทศ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิชัย มานิตยกุล

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการฟุตบอลอาชีพ:
ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยและต่างประเทศ
Legal Measures on Professional Football Management:
Comparative Study of Thai and Foreign Law

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิชัย มานิตยกุล*
Assistant Professor Apichai Manitayakul

บทคัดย่อ

กีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมมากในประเทศไทยและสามารถพัฒนาจนกลายเป็นกีฬาอาชีพที่สร้างรายได้และผลตอบแทนทางธุรกิจได้อย่างน่าสนใจ ซึ่งส่วนหนึ่งของการจัดการฟุตบอลอาชีพให้เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อยก็คือการนำมาตรการทางกฎหมายมาช่วยในการจัดการ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการฟุตบอลอาชีพนั้นต้องมีการปฏิสัมพันธ์ของบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ ในหลายส่วน ซึ่งหลายประเทศที่มีพัฒนาการด้านการจัดการฟุตบอลอาชีพที่อยู่ในระดับสูงในปัจจุบันก็ล้วนแต่มีการนำมาตรการทางกฎหมายมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการทั้งสิ้น เพียงแต่ในแต่ละประเทศอาจจะมีโครงสร้างที่แตกต่างกันไปตามแต่บริบทของสังคม ระบบกฎหมาย และวัฒนธรรมฟุตบอลท้องถิ่น

โดยในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการกีฬาอาชีพขึ้นมาบังคับใช้เป็นการเฉพาะ คือ "พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ.2556" ซึ่งสามารถนำมาใช้กับการจัดการฟุตบอลอาชีพได้ในหลายส่วน แต่เนื่องจากการบัญญัติกฎหมายสำหรับการจัดการกีฬาอาชีพโดยเฉพาะถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย ดังนั้นการศึกษาโครงสร้างมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการฟุตบอลอาชีพของประเทศที่มีศักยภาพในการจัดการฟุตบอลอาชีพระดับสูงบางประเทศเปรียบเทียบกับของประเทศไทยจึงถือว่าเป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดแนวทางในการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายสำหรับการจัดการฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

* อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, น.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, น.บ.ท., น.ม. (สาขากฎหมายธุรกิจ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Abstract

Football is a very popular sport in Thailand and can be transformed into a professional sport that generates revenue and business returns. One part of professional football management is to put the legal measures to help manage. This is because the management of professional football requires the interaction of individuals or agencies in many parts. In the management of professional football in many countries that have developed in the field of professional football management at the present, it is found that all legal measures are used as part of management. The structure of the legal system used may vary depending on the context of the society, the legal system and the culture of the country.

At present, Thailand has established a law on professional sports management to be enforced specifically as the "Professional Sports Promotion Act BE 2556", which applies to professional football management in many parts. However, due to the fact that there is a legal provision for the management of professional sports is a new issue for sports management in Thailand. Therefore, the study of the legal framework for professional football management in some high-level professional football management countries in comparison with Thailand is considered useful for defining legal guidelines for Thailand's professional football management continues to be effective.

คำสำคัญ: กฎหมายกีฬา, ฟุตบอลอาชีพ

Keyword: sport Law, professional football

1. บทนำ

กีฬาฟุตบอล ถือเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดประเภทหนึ่งในปัจจุบัน เนื่องจากมีกฎกติกาไม่ซับซ้อน และคนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ไม่ว่าจะเป็นการเล่นเพื่อความสนุกสนานเพื่อการออกกำลังกาย หรือแม้กระทั่งได้มีการพัฒนาจนสามารถเล่นเพื่อเป็นอาชีพและกลายเป็นธุรกิจใหม่ที่สามารถสร้างรายได้จำนวนมากหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งก็เช่นเดียวกับในประเทศไทย ที่ปรากฏจากการสำรวจข้อมูลด้านผู้ชม มูลค่าสิทธิของการแข่งขัน ค่านิยม (Rating) ในการถ่ายทอดสด พบว่าการแข่งขันฟุตบอลลีกของประเทศไทยนั้นมีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนมีการคาดการณ์ว่า ในปี พ.ศ.2559 นั้น การเติบโตของฟุตบอลไทยจะก่อให้เกิดจำนวนเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจอยู่ที่ประมาณ 12,000 ล้านบาท โดยสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญมากในการจัดการธุรกิจกีฬาฟุตบอลก็คือการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมขึ้นมาเป็นเครื่องมือในการจัดการนั่นเอง ทั้งนี้เนื่องจากในการจัดการฟุตบอลอาชีพนั้นมียุทธศาสตร์หลายส่วนที่ต้องเป็นการก่อ “นิติสัมพันธ์” ดังนั้นในบทความนี้ผู้เขียนจะได้ทำการศึกษา และนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ ลักษณะโครงสร้างของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยในปัจจุบัน เปรียบเทียบกับของบางประเทศที่น่าสนใจ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการนำไปพัฒนาการบริหารจัดการฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ความเป็นมา และรูปแบบของการจัดการฟุตบอลอาชีพ

กีฬาฟุตบอล เป็นกีฬาที่มีพัฒนาการมาจากการละเล่นตั้งแต่ยุคโบราณ แต่ที่ถือว่าเป็นอิทธิพลต่อสังคมโลกในยุคปัจจุบัน คือ การเล่นกีฬาฟุตบอลยุคใหม่ที่มีการพัฒนามาจากประเทศในกลุ่มสหราชอาณาจักร ในช่วงระหว่าง ปี ค.ศ.1815-1914 ซึ่งถือเป็นช่วง “ศตวรรษแห่งจักรวรรดิอังกฤษ” โดยอังกฤษได้นำกีฬาฟุตบอลสมัยใหม่นี้ไปเผยแพร่ยังดินแดนที่เป็นอาณานิคมต่างๆ ของตน จนต่อมาได้รับความนิยมขยายออกไปยังดินแดนส่วนอื่นทั่วโลกอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในทวีปยุโรปที่กีฬาฟุตบอลได้มีการพัฒนาจนกลายเป็น “สถาบันทางสังคม” แบบหนึ่ง² ดังเช่น ในประเทศอังกฤษที่

¹ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, ความเป็นมาในกีฬาฟุตบอลของไทย: กับบทบาทในกิจกรรมเศรษฐกิจของประเทศ เม็ดเงินหมุนเวียนกว่า 12,000 ล้านบาท (กระแสทรรศน์ ฉบับที่ 2762) [Online], available URL: <https://www.kasikornresearch.com/th/K-EconAnalysis/Pages/ViewSummary.aspx?docid=35575>, 2017 (April, 1).

² Eric Hobsbawm “Mass-Producing Tradition: Europe, 1870-1914,” in Eric Hobsbawm and Terence Ranger, **The Invention of Tradition** (London: Cambridge University Press, 1983), pp.

กีฬาฟุตบอล ถือเป็น “วัฒนธรรมของชนชั้นกรรมาชีพมวลชน” (Mass proletarian cult) ที่ในยุคเริ่มแรกนักกีฬาฟุตบอลมักจะมาจากชนชั้นแรงงาน จนสามารถผลักดันให้กลายเป็นกีฬาสากลที่ใช้ในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกได้ในที่สุด และเมื่อกีฬาฟุตบอลกลายเป็นกีฬาสากล การเล่น และการเข้าชมการแข่งขันฟุตบอล ได้กลายเป็นต้นทุนทางเศรษฐกิจที่สามารถเรียกเก็บค่าเข้าชมการแข่งขันได้ ดังนั้นในประเศอังกฤษจึงได้เริ่มจัดการแข่งขันฟุตบอลในลักษณะของการแข่งขันแบบกีฬาอาชีพที่สามารถเก็บเงินค่าตัวเพื่อเข้าชมการแข่งขันขึ้นด้วยการนัดหมายสโมสรฟุตบอลต่างๆ ให้จัดตั้งเป็นองค์กรฟุตบอลลีก (The Football League) เพื่อดำเนินการจัดแข่งขัน ฟุตบอลอาชีพในระบบ League และสามารถเริ่มดำเนินการแข่งขันฟุตบอลอาชีพครั้งแรกขึ้น เมื่อปี ค.ศ.1888 จากนั้นก็ได้พัฒนาให้มีการแบ่งการแข่งขัน League ออกเป็นระดับชั้นต่างๆ ตามจำนวนทีมที่สนใจเข้าร่วมการแข่งขันมากขึ้น ภายใต้การดำเนินการของ สมาคมฟุตบอล (The Football Association) ซึ่งแนวทางการจัดการแข่งขันแบบฟุตบอลอาชีพตามแบบอย่างของประเศอังกฤษนี้ ก็ได้มีหลายๆ ประเทศ ทั้งในยุโรป และภูมิภาคอื่น ทั่วโลกนำไปพัฒนา การจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในประเทศของตนอย่างกว้างขวาง โดยนิยมเรียกฟุตบอลแบบอังกฤษนี้ว่า Association Football เพียงแต่อาจจะมีความแตกต่างกันไปบ้างในรายละเอียดทั้งนี้ก็เป็นไปตามประวัติศาสตร์ และบริบทของแต่ละท้องถิ่นที่มีความหลากหลาย อาทิเช่น

2.1 ประเทศอังกฤษ

กีฬาฟุตบอลในอังกฤษแต่เดิมนั้นที่เป็นกีฬาที่เล่นกันโดยฝูงชนด้วยความรุนแรง (Mob Football) ถึงขนาดที่ในปี ค.ศ.1314 กษัตริย์เอ็ดเวิร์ดที่ 2 ได้ทรงออกกฎหมายห้ามมิให้เล่นกีฬานี้ หากผู้ใดฝ่าฝืนจะมีโทษจำคุก³ แต่ในที่สุดก็พัฒนาปรับปรุงจนกลายเป็นกีฬาอาชีพได้ โดยเริ่มจากการจัดตั้ง “สมาคมฟุตบอล” (The Football Association) ขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 18 และถือเป็นสมาคมฟุตบอลแห่งแรกของโลก ที่ทำการจัดการแข่งขันฟุตบอลภายใต้กฎกติกาที่ถูกกำหนดขึ้นอย่างชัดเจน ที่เรียกว่า “Association Rules” ในระบบการแข่งขันแบบพบกันหมดที่เรียกว่าระบบลีก (League) และด้วยการที่อังกฤษมีอาณานิคมอยู่ในหลายภูมิภาคทั่วโลก จึงส่งผลให้กีฬาฟุตบอลลักษณะนี้ ขยายอิทธิพลไปยังดินแดนอื่นๆ ทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว จนกระทั่งในปี ค.ศ.1904 ก็ได้มีการ

263-308; อ้างถึงใน เนตรนภา ประกอบกิจ, “พัฒนาการของวัฒนธรรมฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทย พ.ศ.2509-2544,” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545), หน้า 19.

³Michael Archer, Peter Arnold, Christopher Davis, Paul Gardner and Martin Tyler, *The International Book of Soccer* (New york: A&W Publish, Inc., 1977), pp. 10-11.

รวมตัวกันของหลายประเทศจัดตั้งองค์กรเพื่อบริหารจัดการกีฬาฟุตบอลในระดับนานาชาติขึ้น คือ “สมาพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ” (Federation International Football Association: FIFA) และจากนั้นก็มีการจัดตั้งองค์กรกีฬาฟุตบอลระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคต่างๆ ของโลกขึ้นตามมา เช่น สหภาพสมาคมฟุตบอลยุโรป (Union of European Football Associations: UEFA) หรือ สมาพันธ์ฟุตบอลเอเชีย (Asian Football Confederation: AFC) ซึ่งต่อมาองค์กรเหล่านี้กลายเป็นองค์กรทางกีฬาระหว่างประเทศที่มีบทบาทในการกำหนดกฎกติกาหลักในการบริหารจัดการฟุตบอลอาชีพของประเทศสมาชิกมาจนถึงในปัจจุบัน และเนื่องจากการที่ฟุตบอลถือเป็น “สถาบันทางสังคม” ของอังกฤษ จึงมีต้นทุนทางเศรษฐกิจที่สามารถเรียกเก็บค่าเข้าชมการแข่งขันได้มาตั้งแต่ปี ค.ศ.1885 จนสามารถพัฒนาเป็นกีฬาอาชีพได้ในที่สุด แต่ในช่วงแรกผู้ที่นิยมเข้าชมกีฬาฟุตบอลจะเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ราคาตั๋วเข้าชมจึงมีราคาไม่สูงมากนัก (ประมาณ 3-6 เพนนี) อีกทั้งสภาพสนามแข่งขันก็คับแคบ แออัด จนสภาพของผู้ชมที่เข้าชมการแข่งขันดูเหมือนกับแรงงานกำลังเดินเข้าสู่ประตูโรงงาน”⁴ จนต่อมาเมื่อความนิยมในการชมฟุตบอลได้ขยายไปยังกลุ่มชนชั้นอื่นมากขึ้น หลายทีมจึงเริ่มสร้างสนามแข่งขันขึ้นอย่างเป็นสัดส่วน จนสามารถที่จะเพิ่มราคาตั๋วเพื่อเข้าชมการแข่งขันให้สูงขึ้นไปได้ตามความนิยมของผู้ชม

แต่ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อพัฒนาการฟุตบอลอาชีพให้กลายเป็นธุรกิจระดับโลกที่มีมูลค่ามหาศาล ก็คือ ในช่วงราวปี ค.ศ.1980 ที่เริ่มมีการถ่ายทอดภาพการแข่งขันฟุตบอลเผยแพร่เป็นครั้งแรก และในช่วงปี ค.ศ.1990 เริ่มมีการดำเนินธุรกิจสถานีโทรทัศน์เอกชนในยุโรป เพื่อทำการถ่ายทอดภาพการแข่งขันออกเผยแพร่โดยเรียกเก็บค่าตอบแทนจนกลายเป็นรายได้ในรูปแบบใหม่ที่มีมูลค่าสูงมาก และกลายเป็นแหล่งรายได้ใหม่ของฟุตบอลอาชีพ โดยจุดเปลี่ยนที่สำคัญหนึ่งในประวัติศาสตร์การจัดการฟุตบอลอังกฤษคือ เมื่อสิ้นสุดฤดูกาล ปี ค.ศ.1991-1992 สมาชิกฟุตบอลลีกระดับชั้นที่ 1 ทั้งหมดในขณะนั้น ได้ตกลงว่าจะร่วมกันก่อตั้งการแข่งขันขึ้นเอง ให้ชื่อว่า F.A Premier League ดำเนินการโดย บริษัท พรีเมียร์ลีก จำกัด (มหาชน) แทนที่สมาคมฟุตบอล และเริ่มดำเนินการแข่งขันตั้งแต่ฤดูกาล ปี ค.ศ.1992-1993 เป็นต้นมา ภายใต้แนวคิดการจัดสรรสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับการถ่ายทอดสดการแข่งขันให้กับทีมที่ร่วมแข่งขันอย่างทั่วถึง ส่วนสมาคมฟุตบอล ก็ยังคงจัดการแข่งขันในระดับรองลงมาจนถึงปัจจุบัน

⁴F.Inglis, Raymond Villiaams (London: Routledge, 1995), p.53 cited by Richard Giulianotti, *Football: A Sociology of the Global Game* (London: Polity Press, 1999), p. 6; อ้างถึงใน เนตรนภา ประกอบกิจ, “พัฒนาการของวัฒนธรรมฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทย พ.ศ.2509-2544,” เรื่องเดิม, หน้า 20.

2.2 ประเทศสเปน

ประเทศสเปน แม้ว่าจะรับอิทธิพลของฟุตบอลสมัยใหม่มาจากประเทศอังกฤษ ในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 แต่ฟุตบอลอาชีพในประเทศสเปนถือว่ามีลักษณะเฉพาะตัวที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก⁵ เนื่องจากเป็นกีฬาที่มีพัฒนาการและความสัมพันธ์กับบริบททางด้านการเมืองของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ โดยสโมสรฟุตบอลแห่งแรก คือ สโมสร Athletic de Bilbao ที่ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1898 ตามมาด้วยสโมสร Barcelona ในปี ค.ศ.1899 และสโมสร Real Madrid ในปี ค.ศ.1902 และในปี ค.ศ.1929 ได้เริ่มจัดให้มีการแข่งขันฟุตบอลลีกอย่างเป็นทางการขึ้นเป็นครั้งแรกในสเปน แต่ต่อมาเกิดสงครามกลางเมืองขึ้นในระหว่าง ปี ค.ศ.1936-1939 โดยเป็นฝ่ายของนายพลฟรังซิสโก ฟรังโก ที่ได้รับชัยชนะ และได้ครองอำนาจภายใต้นโยบาย “สเปนหนึ่งเดียว” ที่ต้องการจะรวมหลายแคว้นในสเปนให้เป็นสเปนเดียว โดยมุ่งให้แคว้น Castilla (ซึ่งเป็นที่ตั้งของเมือง Madrid) ให้เป็นศูนย์กลาง จึงส่งผลให้ประชาชน ในสองแคว้นที่มีความเป็นชาตินิยมสูงมากคือ แคว้น Catalonia (เมืองหลวงคือ Barcelona) และแคว้น Basque (เมืองหลวง คือ Vitoria-Gasteiz และเป็นที่ตั้งของจังหวัด Biscay และเมือง Bilbao อันเป็นที่ตั้งของสโมสร Athletic de Bilbao) ได้พยายามต่อสู้ และเป็นปฏิปักษ์กับนายพลฟรังโกมาโดยตลอด ซึ่งความขัดแย้งนี้ได้มีการนำเอากีฬาฟุตบอลมาเกี่ยวข้องด้วย โดยที่นายพลฟรังโกใช้ทีมฟุตบอลจากเมืองหลวง ซึ่งได้แก่สโมสร Real Madrid ภายใต้การบริหารของ Santiago Bernabeu ประธานสโมสรในขณะนั้น เป็นสัญลักษณ์ของการดำเนินการประชาสัมพันธ์นโยบาย “สเปนหนึ่งเดียว” ของตน จนเกิดความขัดแย้งระหว่างทีมสโมสร Real Madrid ในฐานะทีมฝ่ายรัฐบาลกับ สโมสร Barcelona ในฐานะทีมตัวแทนแคว้น Catalonia ซึ่งเป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาล อยู่หลายครั้ง จนมีคำเปรียบเปรยว่าหากเปรียบแคว้น Catalonia เป็นเหมือนประเทศ ก็จะมีสโมสร Barcelona เป็นกองทัพนั่นเอง ซึ่งแนวคิดนี้ได้ปรากฏอย่างมีนัยสำคัญในคำขวัญของสโมสร Barcelona ที่ว่า “Més que un club” (แปลว่า มากกว่าสโมสร) ซึ่งในปัจจุบันแฟนฟุตบอลในประเทศสเปนกว่าร้อยละ 60 เป็นแฟนบอลของ Real Madrid และ Barcelona และแม้กระทั่งการเลือกตั้งประธานสโมสรของทั้งสองสโมสร ยังเป็นเหตุการณ์สำคัญระดับชาติที่มักจะได้รับความคิดเห็นจากสื่อมวลชนต่างๆ มาโดยตลอด⁶

⁵The Economist, **How Spain learned to play the beautiful game** [Online], available URL: <http://www.economist.com/node/21556545>, 2017 (April, 1).

⁶ชิด โลว, บาร์ซ่า vs มาดริด การเมือง ธุรกิจ ความเกลียดชัง และศักดิ์ศรี ที่ไม่ได้มีแค่ฟุตบอล, แปลโดย บุญฤทธิ์ ฉันทสุวรรณ (กรุงเทพมหานคร: เอเอสทีวีผู้จัดการ, 2558), หน้า 17-19.

ดังนั้นการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในประเทศสเปนจึงมีความหมายมากกว่าการแข่งขันฟุตบอลธรรมดาทั่วไป แต่เป็นการแข่งขันที่เต็มไปด้วยชาติกำเนิด การเมือง วัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ที่ล้วนแต่เป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อน และลึกซึ้งเป็นอย่างมาก และแม้ในปัจจุบันแนวคิดเรื่องความแตกแยกทางด้านการเมืองจะลดความรุนแรงลงไปมากแล้วก็ตาม แต่การแข่งขันฟุตบอลก็ยังคงได้รับอิทธิพลของประวัติศาสตร์ความขัดแย้งในอดีตแฝงอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะการแข่งขันระหว่างทีม Real Madrid และทีม Barcelona จนได้มีการเรียกชื่อการแข่งขันระหว่างสองทีมนี้ว่า “El Clásico” ซึ่งปรากฏการณ์นี้ได้อิทธิพลต่อการกำหนดกฎ กติกา สำหรับการบริหารจัดการฟุตบอลอาชีพของประเทศสเปนค่อนข้างมาก เช่น การที่กำหนดให้สโมสรแต่ละสโมสรสามารถทกลงเกี่ยวกับการขายสิทธิในการถ่ายทอดสดการแข่งขันสโมสรของตนเอง จึงส่งผลให้ Real Madrid และ Barcelona เป็นเพียงแค่สองสโมสรที่ได้รับผลตอบแทนในส่วนนี้มากกว่าสโมสรอื่นถึงกว่า 8 เท่าตัว จนต้องมีการเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ออกกฎหมายมาแก้ไขปัญหานี้⁷ หรือ การยกเว้นกฎเกณฑ์บางประการให้กับ ทีม Real Madrid และ Barcelona เป็นต้น

2.3 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกานั้น มีพื้นฐานแนวคิดที่กีฬาเป็นเพียงกิจกรรมเพื่อการสันทนาการ ไม่ได้มีลักษณะเป็นวัฒนธรรมทางสังคมดังเช่นในยุโรป ดังนั้นระบบการบริหารจัดการกีฬาอาชีพในประเทศสหรัฐอเมริกา จึงมีความแตกต่างไปจากการบริหารจัดการกีฬาอาชีพในทวีปยุโรปอยู่พอสมควร ที่รู้จักโดยทั่วไปว่า “American Model” ซึ่งมีลักษณะเป็นการบริหารจัดการแบบ “Close System” ภายใต้แนวคิด Competitive Balance⁸ ที่มุ่งเน้นให้เกิดการแข่งขันแบบสมดุล โดยมีพัฒนาการมาจากการจัดการแข่งขัน League เบสบอลซึ่งถือเป็นการแข่งขันกีฬาอาชีพที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เริ่มแข่งขันกันมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1876 ซึ่งระบบนี้ถูกนำมาใช้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการพนันผลการแข่งขัน และการที่นักเบสบอลทำการย้ายทีมกันเองระหว่างฤดูกาลแข่งขันตามอำเภอใจ โดยมีลักษณะที่สำคัญ คือ อำนาจในการบริหารจัดการสูงสุดจะขึ้นอยู่กับ League โดยที่เจ้าของทีมแต่ละทีมใน League ต่างก็มีอำนาจในการบริหารจัดการออกกฎต่างๆ ของ League ได้เอง โดยไม่ขึ้นอยู่กับสมาคมกีฬาดังเช่นในทวีปยุโรป อีกทั้งยังเน้นการจัดการความ

⁷ SiamSport, ถึงเวลาปฏิวัติ ลา ลีกา [Online], available URL: http://www.SiamSport.co.th/Column/150222_134.html, 2017 (August, 10).

⁸ STEFAN SZYMANSKI, MONEY AND SOCCER (New York: Nation Book, 2015), pp. 226-237.

เสียง ด้วยการเปิดโอกาสให้ทีมที่มีผลงานไม่ดีในแต่ละฤดูกาลแข่งขันได้ทำการพัฒนาตนเองให้มีผลงานที่ดีขึ้นในฤดูกาลแข่งขันถัดไป โดยจะไม่ใช้ระบบเลื่อนชั้น หรือตกชั้น ดังเช่น League กีฬาในยุโรป แต่อาศัยหลักเกณฑ์ ที่สำคัญคือ

- Draft: การให้สิทธิคัดเลือกนักกีฬาหน้าใหม่ที่มีความสามารถเข้าสู่ทีม ที่มีผลงานแย่ที่สุดในฤดูกาลแข่งขันได้ก่อนทีมอื่น

- Salary Cap: การกำหนดเพดานเงินเดือนโดย League เพื่อควบคุมค่าจ้างนักกีฬาให้มีความเหมาะสม และเปิดโอกาสให้นักกีฬามีความสามารถสูงกระจายตัวกันอยู่หลายๆ ทีม

- Equal participation in income: การบริหาร จัดการสิทธิประโยชน์ อันเกิดจากการแข่งขันกีฬาอาชีพ อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

โดยสำหรับการจัดการกีฬาฟุตบอลอาชีพ ในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นเลือกที่จะใช้ระบบ “Close System” เป็นหลักในการบริหารจัดการเช่นเดียวกันกับกีฬาประเภทอื่นๆ เพียงแต่ในบางกรณี เช่น การนำนักฟุตบอลต่างชาติที่มีชื่อเสียงเข้ามาอยู่ในทีม ซึ่งจะต่างจากกีฬาแบบอเมริกันแท้ๆ เช่น อเมริกันฟุตบอลซึ่งนักกีฬาสส่วนมากจะเป็นคนอเมริกันท้องถิ่นเอง จึงมีการกำหนดข้อยกเว้นหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับข้อบังคับด้านการเงินให้สำหรับการจ้างนักฟุตบอลต่างชาติประเภท Designated Player Rule: DP (นักฟุตบอลที่มีลักษณะโดดเด่นเป็นพิเศษ) ซึ่งในกรณีนี้ เดวิด แบคแฮม อดีตนักฟุตบอลที่มีชื่อเสียงถือเป็นนักฟุตบอลต่างชาติรายแรกที่ได้รับสิทธิตามข้อยกเว้นนี้

ดังนั้น รูปแบบของการจัดการฟุตบอลอาชีพที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันจึงมีลักษณะเป็นการแข่งขันในระบบ League คือ การแข่งขันที่ทุกทีมต้องพบกันหมด และนำคะแนนมารวมกัน โดยผู้ที่ได้รับคะแนนรวมสูงที่สุดเมื่อสิ้นสุดการแข่งขัน ก็จะได้รับตำแหน่งชนะเลิศ เพียงแต่อาจมีความแตกต่างกันในรายละเอียด ปลีกย่อยตามบริบทของแต่ละประเทศ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระบบ ได้แก่

(1) ระบบฟุตบอล League แบบยุโรป (Open System)

ระบบนี้ เป็นระบบการแข่งขันที่เป็นที่นิยมในทวีปยุโรปซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญ คือจะมีการแบ่งชั้นระดับทีมในการแข่งขันโดยกำหนดให้ต้องมีทีมที่ถูกลดชั้น ขึ้นชั้น และอำนาจสูงสุดในการกำกับดูแลการแข่งขันขึ้นอยู่กับ “สมาคมฟุตบอล” (Football Association: FA) ของแต่ละประเทศซึ่งจะเป็นระบบที่มีการแข่งขันสูง และผลการแข่งขันจะมีผลกระทบต่อการดำเนินกิจการของแต่ละทีมสโมสรมาก โดยเฉพาะทีมที่ต้องถูกลดชั้น จะสูญเสียประโยชน์ในทางธุรกิจเป็นมูลค่ามหาศาล

(2) ระบบฟุตบอล League แบบอเมริกัน (Close System)

ระบบการบริหารจัดการกีฬาอาชีพในประเทศสหรัฐอเมริกาหรือ “American Model” ภายใต้แนวคิด Competitive Balance ที่เน้นให้เกิดการแข่งขันแบบสมดุล และอำนาจในการบริหารจัดการขึ้นอยู่กับเจ้าของทีมใน League มิใช่โดยสมาคมกีฬาดังเช่นในทวีปยุโรป

3. มาตรการทางกฎหมายกับการจัดการกีฬาอาชีพ

การที่กีฬาฟุตบอลพัฒนาจนกลายมาเป็นกีฬาอาชีพ และกลายเป็น “ธุรกิจกีฬา” (Sport Business) รูปแบบใหม่ที่ต้องอาศัยการดำเนินการในหลายด้าน คือ⁹ ด้านรายได้ทางธุรกิจด้าน ภาพลักษณ์ของการแข่งขัน ด้านปัจจัยสนับสนุน และด้านการจัดการแรงงานโดยที่การจัดการด้าน ต่างๆ นั้น มีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพามาตรการทางกฎหมายเพื่อเป็นกลไกหลักในการดำเนินการ เช่นเดียวกับการจัดการธุรกิจประเภทอื่น เพียงแต่กฎหมายสำหรับการจัดการกีฬา หรือที่เรียกว่า “กฎหมายกีฬา” (Sport Law) จะมีลักษณะสำคัญที่แตกต่างจากมาตรการทางกฎหมายโดยทั่วไป อื่นๆ อยู่บ้าง กล่าว คือ กฎหมายกีฬา ถือกำเนิดขึ้นในประเทศอังกฤษ ในราวช่วงศตวรรษที่ 19 ซึ่งเป็นช่วงที่การกีฬาเริ่มที่จะส่งผลกระทบต่อระบบกฎหมาย และการเมืองของประเทศ¹⁰ โดยเริ่มจากการจัดตั้งองค์กรขึ้นเพื่อดำเนินการกำกับดูแล และควบคุมการแข่งขันกีฬาขึ้นมาโดยเฉพาะ คือ “Sport Council” ในแต่ละประเภทกีฬา¹¹ ซึ่งองค์กรเหล่านี้ก็จะมีการกำหนดกฎระเบียบต่างๆ ขึ้น เพื่อสร้างระบบและกลไกในการบริหารจัดการกีฬาที่ตนรับผิดชอบ แต่ทั้งนี้กฎระเบียบต่างๆ ที่ออกโดย Sport Council นี้จะมีลักษณะเป็น “Soft Law” คือ กฎเกณฑ์ที่ไม่มีสภาพบังคับดังเช่นกฎหมาย บ้านเมืองที่จะมีลักษณะเป็น “Hard Law” ทั้งนี้เนื่องจาก Sport Council นั้นมิใช่เป็นองค์กรในส่วน ของฝ่ายนิติบัญญัติของรัฐ กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่กำหนดออกมาจึงมีลักษณะเป็นเพียงกฎเกณฑ์แบบ “กึ่งกฎหมาย” (Quasi-legal)

แต่ถึงแม้จะไม่มีผลบังคับโดยตรงดังเช่นกฎหมายบ้านเมือง แต่ก็ถือเป็นเครื่องมือในการสร้าง มาตรฐานในการดำเนินงานในทางปฏิบัติได้¹² ประกอบกับในปัจจุบันนี้นั้นกฎเกณฑ์เหล่านี้มักจะถูก

⁹ Roger D. Blair, **SPORT ECONOMICS** (New York: Cambridge U. Press, 2012), pp. 5-14.

¹⁰ Simon Boyes, “Sports law: its history and growth and the development of key sources,” In **Cambridge journals: Legal Information Management**, 12 (2) (2012): 86.

¹¹ The Equality Standard A Framework for Sport, **About Sports Council Equality Group** [Online], available URL: [http://equality in sport org/about-sport-council-equality-group](http://equalityin sport org/about-sport-council-equality-group), 2017 (April, 10).

¹² ภัทราวรรณ รัตนเกษตร, “บทบาทของกฎหมายเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ,” **วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์** 4, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2558): 48.

กำหนดให้มีความสัมพันธ์กับหลักเกณฑ์ขององค์กรกีฬาระหว่างประเทศอันเป็นที่ยอมรับในทางสากล อาทิเช่น สหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) หรือสหภาพสมาคมฟุตบอลยุโรป (UEFA) ที่มีประเทศต่างๆ ร่วมเป็นสมาชิกจำนวนมาก ซึ่งแต่ละประเทศนั้นแม้ต่างก็มีอำนาจอธิปไตยที่จะจัดการฟุตบอลอาชีพภายในประเทศของตนอย่างไรก็ได้ แต่เมื่อเข้าเป็นสมาชิกขององค์กรเหล่านี้แล้ว การกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อการจัดการฟุตบอลในประเทศของตน ก็จะต้องมีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และนโยบายของ องค์กรเหล่านี้ด้วย เช่น กฎการห้ามมิให้การเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับฟุตบอล หรือกฎที่ต้องมีการบริหารสมาคมฟุตบอลของแต่ละประเทศด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม ของ FIFA หรือกฎเกณฑ์การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของ UEFA เป็นต้น ซึ่งหากประเทศสมาชิกใดไม่ปฏิบัติตามก็อาจถูกตัดสิทธิในการเข้าร่วมการแข่งขัน หรือกิจกรรมต่างๆ ที่องค์กรเหล่านี้รับผิดชอบดูแลนั่นเอง ซึ่งหากหลักเกณฑ์บางอย่างเป็นที่นิยมและส่งผลดีต่อการบริหารจัดการประเทศต่างๆ ก็สามารถที่จะผลักดันให้พัฒนาเป็นมาตรการทางกฎหมายแบบ “Hard Law” ภายในของประเทศตามความเหมาะสมต่อไป¹³ ดังนั้นกฎหมายกีฬาจึงสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท¹⁴ คือ

3.1 ประเภท Soft Law ได้แก่ กฎ ระเบียบที่กำหนดขึ้นโดยหน่วยงานควบคุมการกีฬา ทั้งในระดับประเทศ คือ สมาคมกีฬาและระหว่างประเทศ อาทิเช่น สหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) สหภาพสมาคมฟุตบอลยุโรป (UEFA)

3.2 ประเภท Hard Law ได้แก่ บทบัญญัติกฎหมายที่บัญญัติขึ้นภายในของแต่ละประเทศ ซึ่งบางบทบัญญัติก็อาจจะมีความสัมพันธ์กับกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น กฎหมายสหภาพยุโรป

โดย Edward Grayson “บิดาแห่งกฎหมายกีฬา” ของประเทศอังกฤษ ได้กล่าวถึงความสำคัญของกฎหมายกีฬา ไว้ในหนังสือเรื่อง “Sport and The Law” มีความตอนหนึ่งว่า “กีฬาก็มีลักษณะเช่นเดียวกับการปกครองประเทศ คือ ต้องมีกฎหมายที่มีความชัดเจนในการปกครอง มิฉะนั้นก็จะมีลักษณะเป็นการปกครองแบบ อนาธิปไตย ที่จะก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายขึ้นได้”¹⁵

¹³ Druzin, B., “Why does Soft Law have any Power anyway?,” *Asian Journal of International Law*, 1-6 (2016): 17.

¹⁴ James, Mark, *Sports Law* (Basingstoke: Palgrave Macmillan: 2010), Chapter 1; cite in, Simon Boyes, op.cit, p. 87.

¹⁵ Grayson, E, *Sport and The Law* (London: Butterworth, 1988), p. vii; cite in, Simon Gardiner, *SPORT LAWS*, Third Edition (Great Britain, Cavendish publishing, 2006), p. 33.

4. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการฟุตบอลอาชีพในต่างประเทศ

ตามแนวคิดทางปรัชญากฎหมายที่สำคัญบางสำนักจะมีแนวความเห็นว่างกฎหมายเป็นสิ่งที่สำคัญ และต้องมีความสัมพันธ์กับสังคม อาทิเช่น นักคิดในทางสำนักสังคมวิทยาทางกฎหมาย (Sociological Jurisprudence) ที่เห็นว่ากฎหมายเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการสังคมจึงต้องมีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างแท้จริง หรือนักคิดในทางสำนักกฎหมายประวัติศาสตร์ (Historical Law School) ที่เห็นว่ากฎหมายที่ถูกต้องต้องมีความสัมพันธ์กับสังคมในลักษณะที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัย ตามประวัติศาสตร์หรือลักษณะของแต่ละชนชาติ ซึ่งกฎหมายก็พาดพิงกันโดยหากพิจารณาจากพัฒนาการของกีฬาฟุตบอล ที่กว่าจะพัฒนามาเป็นอาชีพได้นั้น ถือว่าได้ผ่านเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และบริบททางสังคมที่หลากหลาย ยาวนาน จากกีฬาอันตรายจนต้องมีการออกกฎหมายห้ามมิให้เล่น จนกระทั่งกลายมาเป็นกีฬายอดนิยมที่มีมูลค่าทางธุรกิจมหาศาล จนต้องมีความจำเป็นต้องมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อรองรับการจัดการที่เหมาะสม ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลโครงสร้างมาตรการทางกฎหมายของกลุ่มประเทศที่เป็นผู้นำทางด้านการจัดการฟุตบอลอาชีพบางประเทศในปัจจุบัน พบว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกีฬาอาชีพไว้เป็นการเฉพาะ และกลุ่มที่ยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายสำหรับการกำกับดูแลกีฬาอาชีพไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งมีรายละเอียดที่สำคัญดังต่อไปนี้

4.1 กลุ่มประเทศที่มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกีฬาเป็นการเฉพาะ

ในปัจจุบันมีบางประเทศที่ทำการบัญญัติกฎหมายสำหรับการบริหารจัดการกีฬาอาชีพไว้โดยเฉพาะ ซึ่งผู้เขียนจะขอนำมาเป็นกรณีศึกษา 2 ประเทศ คือ ประเทศสเปน และประเทศฝรั่งเศส ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 ประเทศสเปน

ฟุตบอล ถือเป็นกีฬายอดนิยมอันดับหนึ่งของประเทศสเปนในปัจจุบัน ประกอบกับในอดีตฟุตบอลเป็นกีฬาที่มีอิทธิพลควบคู่มาับประวัติศาสตร์การเมืองของประเทศสเปนมาอย่างยาวนาน ถึงขนาดที่สโมสรฟุตบอลเก่าแก่บางสโมสรนั้นมีอิทธิพลต่อสังคมสเปนเฉกเช่นพรรคการเมือง อาทิเช่น Real Madrid และ Barcelona ส่งผลให้ฟุตบอลอาชีพในประเทศสเปนมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่โดดเด่นเฉพาะตัว โดยที่การแข่งขันฟุตบอล League นั้นเริ่มมีการแข่งขันมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1929 ภายใต้การดำเนินการของ “ราชสหพันธ์ฟุตบอลสเปน” (Real Federation Espanola de Futbol: RFEF) เรียกการแข่งขันว่า “Primera Division de Espana” (La Liga) และต่อมาในปี ค.ศ.1983 จึงได้จัดตั้งองค์กร The Spanish Professional Football League: LFP ขึ้นมาเป็นผู้จัดการแข่งขันฟุตบอล league เป็นการเฉพาะ ภายใต้การกำกับดูแลของ RFEF

ต่อมาได้มีการกำหนดในรัฐธรรมนูญให้การบริการด้านกีฬา ถือเป็นบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานชนิดหนึ่งซึ่งรัฐจะต้องดำเนินการ ดังนั้นจึงมีการบัญญัติกฎหมายสำหรับการบริหารจัดการด้านกีฬาขึ้นโดยเฉพาะในปี ค.ศ.1990 คือ “Ley del Deporte” (Sport Act, Law 10/1990 of 15 October)¹⁶ โดยกฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้ในการบริหารจัดการด้านกีฬาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการบริหารงานของรัฐบาล โดยได้มีการกำหนดให้จัดตั้งหน่วยงานสำหรับการบริหารจัดการด้านกีฬาขึ้นมาโดยเฉพาะ คือ The Higher Sports Council มีฐานะเป็นองค์กรอิสระ และปฏิบัติงานร่วมกับกระทรวงการศึกษา วัฒนธรรม และกีฬา (MINISTERIO DE EDUCACION, CULTURAY DEPORTE) ตามนโยบายที่รัฐบาลกำหนดไว้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกีฬาทุกระดับในประเทศโดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกีฬาอาชีพนั้น ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายฉบับนี้ในลักษณะการบัญญัติกฎหมายระดับรอง คือ พระราชกฤษฎีกา (Royal Decree) ต่างๆ มาบังคับใช้ ซึ่งจะมีเนื้อหาที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งสโมสรกีฬาอาชีพ การจัดการแข่งขันลีกกีฬาอาชีพ และการจัดตั้งสหพันธ์กีฬาระดับชาติในกีฬาสินิตต่างๆ (Spain Sports Federations) ซึ่งมีรายละเอียดที่สำคัญคือ

(1) แบ่งประเภทของสโมสรกีฬา ออกเป็น 3 ประเภท คือ

- Elementary sports clubs (Clubes deportivos elementales)
- Basic sports clubs (Clubes deportivos básicos)
- Sports Public Limited Companies (Sociedades Anónimas

Deportivas)

ซึ่งแต่ละประเภทก็จะมีข้อกำหนดรายละเอียดปลีกย่อยเกี่ยวกับลักษณะคุณสมบัติ การกำหนดกฎระเบียบ และลักษณะและความรับผิดชอบของสมาชิกที่เข้มงวดแตกต่างกันไป แต่ทั้งนี้สโมสรกีฬาที่จะสามารถเข้าร่วมการแข่งขันลีกกีฬาอาชีพได้นั้นจะต้องเป็นสโมสรประเภท Sports Limited Companies (Sociedades Anónimas Deportivas: SAD) เท่านั้น โดยลักษณะของสโมสรกีฬาประเภทนี้จะต้องมีรูปแบบการบริหารที่เน้นการบริหารจัดการที่เข้มงวดโปร่งใสตรวจสอบได้ โดยเฉพาะทางด้านการเงิน ทั้งนี้เพื่อเป็นการรองรับการกระจายหุ้นของสโมสรในตลาดหลักทรัพย์นั่นเอง (ตามบทบัญญัติ REAL DECRETO 1251/1999, de 16 de julio, sobre sociedades anónimas deportivas)¹⁷

¹⁶ Consejo Superior de Deportes, **Ley del Deporte** [Online], available URL: <http://www.csd.gob.es/csd/informacion-en/legislacion-basica/ley-del-deporte>, 2017 (April, 10).

¹⁷ Consejo Superior de Deportes, **MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CULTURA** [Online], available URL: <http://www.csd.gob.es/csd/estaticos/leg-infoinst/A27070-27080.pdf>, 2017 (April, 10).

(2) การดำเนินการจัดการแข่งขันลีกกีฬาอาชีพนั้นจะต้องเป็นการดำเนินการโดย The Spanish sports Federations ซึ่งถือเป็นองค์กรทางด้านการกีฬาที่มีลักษณะเป็นองค์กรเอกชนที่ดำเนินการอย่างอิสระในแต่ละประเภทกีฬา มีหน้าที่ในการบริหารจัดการสโมสรกีฬาที่เป็นสมาชิกนักกีฬา เจ้าหน้าที่เทคนิค ผู้ตัดสิน และจัดการแข่งขันลีกอาชีพ เช่น ราชสหพันธ์ฟุตบอลแห่งสเปน (REAL FEDERACIÓN ESPAÑOLA DE FÚTBOL) หรือสหพันธ์บาสเกตบอลแห่งสเปน (FEDERACIÓN ESPAÑOLA DE BALONCESTO) เป็นต้น¹⁸

ดังนั้นในปัจจุบันการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในประเทศสเปนนั้นจึงต้องดำเนินการภายใต้มาตรการทางกฎหมายดังกล่าว คือ ผู้รับผิดชอบจัดการแข่งขันได้แก่ The Spanish Professional Football League: LFP มีสถานะเป็นองค์กรอิสระในรูปแบบของ Sport Association ที่ได้รับการรับรองจาก High Council on Sport ภายใต้การกำกับดูแลของ “ราชสหพันธ์ฟุตบอลสเปน” (Real Federation Espanola de Futbol: RFEF) ในฐานะ The Spanish sports Federations ซึ่งเป็นองค์กรเหล่านี้เป็นองค์กรที่จัดตั้งภายใต้ บทบัญญัติ Ley del Deporte 1990 โดยฟุตบอล League ในสเปนจะเป็นการดำเนินการในระบบ Open System ภายใต้กฎเกณฑ์ของ Ley del Deporte 1990 และกฎเกณฑ์ขององค์กรฟุตบอลระหว่างประเทศ คือ FIFA และ UEFA ซึ่งมีโครงสร้างการบริหารจัดการดังต่อไปนี้ คือ

(1) ฟุตบอล League คือ La Liga และลำดับที่ 2 คือ Segunda Division ดำเนินการจัดการแข่งขันโดย LFP ร่วมมือกับ RFEF ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ High Council on Sport กำหนดขึ้น โดยมีกฎที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การกำหนดคุณสมบัติของทีมสโมสรที่จะร่วมแข่งขันใน League ทั้งสองลำดับนี้จะต้องมีสถานะเป็น Sociudades Anónimas Deportivas (SAD) แต่ทั้งนี้ก็มีการยกเว้นเงื่อนไขนี้ให้กับบางสโมสร ได้แก่ สโมสรฟุตบอล Athletic สโมสรฟุตบอล Barcelona สโมสรฟุตบอล Real Madrid และ สโมสรฟุตบอล Osasuna ที่ให้สามารถดำเนินการในลักษณะของสมาคมกีฬาที่ไม่หวังผลกำไรได้ต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลทางประวัติศาสตร์ของสโมสรเหล่านี้ โดยในปัจจุบันมีสโมสรกีฬาที่มีลักษณะเป็น SAD ที่เป็นสโมสรฟุตบอลจำนวน 121 สโมสร¹⁹

(2) ฟุตบอล League ลำดับที่ 3 คือ Segunda B และลำดับที่ 4 คือ Tercera เป็น League ที่ดำเนินการจัดการแข่งขันโดย RFEF และสมาพันธ์ฟุตบอลท้องถิ่น

¹⁸ คำว่า “Real” ในภาษาสเปนตรงกับคำว่า “Royal” ในภาษาอังกฤษ ซึ่งอ่านเป็นภาษาไทยว่า “เรอัล” มีความหมายถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกษัตริย์ โดยสโมสรฟุตบอลในประเทศสเปนที่ได้รับการสนับสนุนโดยกษัตริย์ก็จะมีคำว่า Real อยู่ในชื่อของสโมสร อาทิเช่น พระเจ้าอัลฟอนโซที่ 13 แห่งสเปน ได้พระราชทานตำแหน่ง “เรอัล” ให้กับสโมสรฟุตบอลมาดริด ในปี ค.ศ.1920 หลังจากนั้นสโมสรจึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น “เรอัลมาดริด” (Real Madrid) มาจนถึงปัจจุบัน เป็นต้น.

¹⁹ Consejo Superior de Deportes, **Relación de SAD** [Online], available URL: <http://www.csd.gob.es/csd/asociaciones-en/03public-limited-sports-companies/relacion-de-sad>, 2017 (April, 10).

(3) ฟุตบอล League ลำดับที่ 5-9 คือ Regional Division เป็นฟุตบอล League ระดับท้องถิ่น ที่สมาคมฟุตบอลระดับท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการจัดการแข่งขัน ภายใต้ความช่วยเหลือของ RFEF

4.1.2 ประเทศฝรั่งเศส

ฝรั่งเศสสืบทอดกีฬาฟุตบอลสมัยใหม่มาจากอังกฤษ และได้เริ่มมีการเล่นครั้งแรกโดยลูกเรือชาวอังกฤษที่เมือง Le Havre ในปี ค.ศ.1872 โดยแต่เดิมการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในฝรั่งเศสค่อนข้างมีความสับสนเนื่องจากมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 หน่วยงาน คือ The Comité Français Interfédéral (CFI) ซึ่งเข้าร่วมเป็นสมาชิก FIFA ในปี ค.ศ.1907 และ The Union des Sociétés Françaises de Sports Athlétiques (USFSA) จนในที่สุด CFI ตัดสินให้ FIFA เป็นผู้มีอำนาจจัดการทีมฟุตบอลในฝรั่งเศสแต่เพียงผู้เดียว ส่วน USFSA ก็ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของ CFI ในช่วงเวลาต่อมา และในปี ค.ศ.1919 CFI ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนมาเป็น Fédération Française de Football หรือ The French Football Federation: FFF ที่มีสถานะเป็นสมาคมตามกฎหมายว่าด้วยสมาคม (Association loi de 1901) ที่มีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแล และพัฒนาฟุตบอลฝรั่งเศสในด้านต่างๆ²⁰ จนกระทั่งหลังจากสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ.1946 จึงได้จัดตั้ง Ligue de Football Professionnel: LFP ซึ่งมีสถานะเป็นสมาคมตามกฎหมายว่าด้วยสมาคม (Association loi de 1901) ทำหน้าที่บริหารจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพภายใต้การกำกับดูแลของ FFF มาจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ฝรั่งเศสได้มีการบัญญัติกฎหมายสำหรับการจัดการด้านกีฬาเป็นการเฉพาะ คือ “Code du sport” (ประมวลกฎหมายการกีฬา)²¹ โดยกฎหมายฉบับนี้เป็นประมวลกฎหมายที่ทำการรวบรวมกฎหมายเอกชนในสาขาพิเศษที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกีฬาซึ่งจัดทำขึ้นภายใต้นโยบายการพัฒนากฎหมายของ le ministère de la Jeunesse, des Sports et de la Vie associative (The Ministry of Youth, Sports and Associative Life) ประกาศใช้ในปี ค.ศ.2006 และมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันโดยกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติขึ้นมาใช้แทนที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางด้านกีฬา และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องต่างๆ ฉบับเดิมหลายฉบับ ซึ่งมีเนื้อหาที่สำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการเกี่ยวกับการกีฬาเพื่อให้เข้าถึง

²⁰FÉDÉRATION FRANÇAISE DE FOOTBALL, LES ATTRIBUTIONS DE LA FÉDÉRATION FRANÇAISE DE FOOTBALL [Online], available URL: <https://www.fff.fr/la-fff/organisation/ presentation-generale>, 2017 (April, 10).

²¹Code du sport [Online], available URL: https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do;jsessionid=701315F77DCA90042D715CBC3EDD5F93.tplgfr40s_2?idSectionTA=LEGISCTA000006137765&cidTexte=LEGITEXT000006071318&dateTexte=20180105, 2017 (April, 10).

ประชาชนโดยทั่วไปภายใต้ความร่วมมือของทั้งองค์กรรัฐ และเอกชน มิได้จำกัดแต่เฉพาะกรณีกีฬาอาชีพเท่านั้น²²

โดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาอาชีพนั้น ในประมวลฯ ได้มีการกำหนดประเภทขององค์กรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคือ

(1) สมาคมกีฬา (association sportive) เป็นองค์กรที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐ มีหน้าที่จัดการแข่งขันกีฬาสมัครเล่น

(2) บริษัทกีฬา (société sportive) หรือ สโมสรกีฬาอาชีพ (clubs professionnels) เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายพาณิชย์ (Code de commerce) เพื่อเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาอาชีพ

(3) นักกีฬาอาชีพ (les sportive professionnels) คือ บุคคลที่ทำสัญญาจ้างกับบริษัทกีฬา มีหน้าที่ในการแข่งขันกีฬา

(4) สหพันธ์กีฬา (Fédération sportive) เป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นโดยการรวมตัวกันของสมาคมกีฬา บริษัทกีฬา หรือบุคคลอื่นๆ ที่มีเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมทางด้านกีฬา ถือเป็นหน่วยงานที่มีอิสระในการดำเนินกิจกรรมกีฬา และการแข่งขันกีฬา ที่คณะผู้บริหารจะต้องมาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิก ซึ่งมีหลายประเภท โดยประเภทของสหพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาอาชีพ คือ “สหพันธ์กีฬาตัวแทนรัฐ” (fédération délégataire) ซึ่งถือเป็นสหพันธ์กีฬาประเภทต่างๆ ซึ่งในแต่ละประเภทกีฬาจะมีสหพันธ์ลักษณะนี้ได้เพียงหนึ่งเดียว ที่สามารถใช้ชื่อว่า “สหพันธ์กีฬาแห่งชาติ” หรือ “สหพันธ์กีฬาฝรั่งเศส” โดยจะมีหน้าที่ในการจัดการแข่งขันกีฬารายการ “ชนะเลิศแห่งชาติฝรั่งเศส” (champion de France) หรือการบริหารจัดการทีมชาติ (équipe nationale de France) บริหารจัดการการฝึกสอนกีฬา ผู้ตัดสินกีฬาระดับสูง ออกกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาประเภทที่รับผิดชอบ และที่สำคัญคือมีอำนาจในการจัดการแข่งขันกีฬาอาชีพ และมีอำนาจในการลงโทษทางวินัยต่างๆ ในกรณีไม่ดำเนินการตามกฎหมายกติกาของการแข่งขัน หรือกฎอื่นๆ ที่สหพันธ์กำหนดขึ้น ซึ่งการลงโทษนั้นจะมีสถานะเป็นคำสั่งทางปกครองที่สามารถโต้แย้งได้โดยอาศัยอำนาจของศาลปกครอง

(5) ลีกกีฬาอาชีพ (ligues sportives professionnelles) เป็นการแข่งขันกีฬา ลีกอาชีพที่จัดการแข่งขันโดยสหพันธ์กีฬา โดยจะมีสถานะทางกฎหมายเป็นสมาคมที่แยกออกจากสหพันธ์ แต่ตราสารจัดตั้งลีกอาชีพจะต้องมีความสอดคล้องกับตราสารจัดตั้งสหพันธ์กีฬา และไม่ขัดต่อกฎหมาย อีกทั้งสหพันธ์จะต้องดำเนินการจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นเพื่อตรวจสอบการบริหารจัดการในทางด้านกฎหมาย ด้านการเงินของบริษัท หรือทีมสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันลีกอาชีพ เพื่อความโปร่งใสในการดำเนินการจัดการแข่งขัน และในประมวลกฎหมายกีฬายังมีการกำหนดมาตรฐานใน

²²ฉันทิพิมพ์ บรรจงจิตร, กฎหมายเกี่ยวกับกีฬาอาชีพในต่างประเทศ [Online], available URL: http://www.lawreform.go.th/lawreform/images/th/content/th/592/c592_1.pdf, 2017 (April, 10).

การจัดการแข่งขันกีฬาอาชีพไว้ในหลายด้าน อาทิเช่น ด้านมาตรฐานความปลอดภัย หรือด้านมาตรฐานของผู้ตัดสิน

นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดมาตรฐานการจ้างนักกีฬา และบุคลากรทางด้านกีฬาอาชีพไว้โดยเฉพาะ ซึ่งจะเป็นกรณีเกี่ยวกับ ลักษณะสัญญาจ้าง การคุ้มครองความสัมพันธ์ระหว่างนักกีฬาอาชีพและสโมสรเกี่ยวกับค่าตอบแทน ซึ่งในปัจจุบันได้มีการจัดทำข้อตกลงร่วมแห่งชาติด้านกีฬา (Convention collective nationale du sport: CCNS)²³ อันเป็นข้อตกลงที่มีการปรับกฎหมายแรงงานให้เข้ากับลักษณะของสัญญาจ้างแรงงานประเภทกีฬาอาชีพ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้าง และลูกจ้าง การฝึกสอนกีฬา รวมถึงการจัดการแข่งขันกีฬา โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับมาตรฐานการจ้าง การฝึกสอนนักกีฬา การกำหนดรูปแบบลักษณะสัญญาจ้างด้านกีฬาให้มีลักษณะเฉพาะด้านกีฬา การคุ้มครองกรณีเกิดอุบัติเหตุจากการแข่งขันกีฬาหรือการจัดการผลประโยชน์ต่างๆ อันพึงมีพึงได้จากตัวนักกีฬา

ดังนั้นในปัจจุบันการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในประเทศฝรั่งเศสนั้นจึงต้องมีการปรับการดำเนินการให้อยู่ภายใต้มาตรการทางกฎหมายดังกล่าวด้วย โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการการแข่งขันฟุตบอลในประเทศ คือ “สมาพันธ์ฟุตบอลฝรั่งเศส” (The French Football Federation: FFF) ซึ่งยังคงมีสถานะเป็นสมาคมการกุศล ตามกฎหมาย Association loi de: 1901 ดำเนินการภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงกีฬา ซึ่งในส่วนของการแข่งขันฟุตบอลอาชีพนั้น FFF ได้มอบหมายให้ Ligue de Football Professionnel: LFP ที่มีสถานะเป็น สมาคมลีกกีฬาอาชีพ (ligues sportives professionnelles) ตาม Code du sport ให้มีหน้าที่กำกับดูแล และจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในระดับสูงสุดสองลำดับแรก คือ Ligue 1 และ Ligue 2 ในระบบ Open System รวมถึงการแข่งขันรายการ Coupe de la Ligue (French League Cup) ซึ่งเป็นรายการที่อนุญาตให้แต่เฉพาะทีมระดับอาชีพเข้าร่วมแข่งขันเท่านั้น

นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการที่ถือเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญประการหนึ่งของฟุตบอลอาชีพในประเทศฝรั่งเศส ก็คือการจัดตั้งหน่วยงานที่ชื่อว่า The Direction Nation du Controle de Gestion: DNCG ซึ่งเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1984²⁴ มีสถานะเป็นองค์กรอิสระ มีหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของสโมสรสมาชิกฟุตบอลอาชีพในฝรั่งเศส ในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะการกำหนดกฎเกี่ยวกับการควบคุมด้านการเงิน (The rule of financial balance) โดยที่ FFF และ LFP จะมีข้อกำหนดว่า หากสโมสรฟุตบอลอาชีพใดไม่ปฏิบัติตามกฎด้านการเงินดังกล่าวนี้

²³ Convention collective nationale du sport [Online], available URL: <http://www.profession-sport-loisirs.fr/conventions-collectives/convention-collective-nationale-sport>, 2017 (April, 10).

²⁴ Michel Desbordes, *Marketing and Football An International Perspective* (UK: Elsevire Ltd., 2007), pp. 90-91.

จะต้องถูกดำเนินการตามมาตรการต่างๆ เช่น ปรับเงิน จำกัดสิทธิในการซื้อนักเตะฟุตบอล หรือการห้ามเข้าร่วมแข่งขันฟุตบอลรายการต่างๆ โดย DNCG นั้นจะประกอบไปด้วยสมาชิก ที่เป็นตัวแทนที่มาจากหลายฝ่ายได้แก่ FFF 5 ราย LFP 5 ราย UCFP (Union for Professional Club) 2 ราย UNFP (Union for Professional Players) 2 ราย UNECATEF (Union for Professional Football Coach) 2 ราย และ SNAAF (Union for Workers in The field of Football) 2 ราย

4.2 กลุ่มประเทศที่ไม่มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกีฬาอาชีพไว้เป็นการเฉพาะ

ในปัจจุบันมีหลายประเทศที่ไม่มีการบัญญัติกฎหมายสำหรับการบริหารจัดการกีฬาอาชีพไว้เป็นการเฉพาะ โดยจะนำเอาบทบัญญัติกฎหมายทั่วไปที่มีอยู่มาบังคับใช้ไปตามแต่ละกรณีที่เกี่ยวข้อง และอาจจะมีการบัญญัติกฎหมายสำหรับแค่บางกรณีตามแต่ความจำเป็นเท่านั้น ซึ่งผู้เขียนจะขอนำมาเป็นกรณีศึกษา 3 ประเทศ คือ ประเทศอังกฤษ ประเทศเยอรมนี และประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 ประเทศอังกฤษ

ในปัจจุบัน แม้ว่าในประเทศอังกฤษ กีฬาอาชีพจะเป็นที่นิยมเป็นอย่างมาก แต่ก็ยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกีฬาอาชีพไว้โดยเฉพาะ โดยกฎหมายที่ในการบริหารจัดการกีฬาอาชีพ จะเป็นการกำหนดขึ้นโดยองค์กรที่กำกับดูแลกีฬาในแต่ละประเภทเป็นการเฉพาะกรณีไป ซึ่งในปัจจุบันมีองค์กรสำหรับการกำกับดูแลกีฬาที่สำคัญ คือ

(1) องค์กรกำกับดูแลกีฬาแห่งชาติ (National Governing Bodies of Sport: NGBs): เป็นองค์กรที่มีสถานะเป็นองค์กรอิสระ จัดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยบริษัท มีหน้าที่กำกับดูแลกีฬาประเภทต่างๆ ในประเทศอังกฤษ ซึ่งปัจจุบัน มี NGBs อยู่ทั้งสิ้น 49 ประเภทกีฬา²⁵ รวมถึงกีฬาฟุตบอล คือ The Football Association: FA (The Football Association Limited)

(2) กระทรวงวัฒนธรรม สื่อ และกีฬา (Department for Culture, Media and Sport): เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับศิลปะการโทรทัศน์ รวมถึงกีฬาอาชีพ รวมถึงการให้การสนับสนุนทางการเงิน

(3) UK Sport: เป็นองค์กรอิสระที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงวัฒนธรรม สื่อ และกีฬา ทำหน้าที่ในการกำกับดูแล และควบคุมการพัฒนาทางด้านกีฬาในสหราชอาณาจักร

²⁵UK COACHING, National Governing Bodies[Online], available URL: <http://www.Ukcoaching.org/site-tools/about-us/who-we-work/national-governing-bodies>, 2017 (April, 10).

(4) สหพันธ์กีฬาและสันทนาการ (The Sport and Recreation Alliance: SRA) มีสถานะเป็นบริษัทจำกัด ที่จดทะเบียนตามกฎหมาย เป็นหน่วยงานอิสระ ที่มีหน้าที่กำกับดูแลการกีฬาทุกระดับใน สหราชอาณาจักร รวมถึง The Football Association: FA ด้วย

(5) องค์กรผู้ฝึกสอนกีฬาแห่งสหราชอาณาจักร (The Sports Coach UK) เป็นองค์กรการกุศลที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมประโยชน์สาธารณะเกี่ยวกับการศึกษาการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาโดยเป็นการทำงานร่วมกันกับองค์กรกีฬาที่เป็นพันธมิตรในทุกระดับ รวมถึง The Football Association: FA ด้วย

แต่นอกเหนือจากกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยองค์กรทางด้านการกีฬาที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นก็อาจจะมีบางกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายทั่วไปที่เกี่ยวข้อง ทั้งกฎหมายจารีตประเพณี คำพิพากษาของศาล หรือบทบัญญัติกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Statute) อาทิเช่น องค์กรกีฬาที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ประเภทบริษัท นั้นก็ต้องดำเนินการไปตามกฎหมายว่าด้วยบริษัท (ในปัจจุบัน คือ Companies Act 2006) เป็นต้น หรือ ในบางกรณีที่ไม่มีกฎหมายจารีตประเพณี หรือ คำพิพากษา ใช้บังคับ แต่เป็นกรณีที่มีความสำคัญและมีผลกระทบในวงกว้าง อันเกิดมาจากการแข่งขันกีฬาแล้ว ก็จะมีการบัญญัติกฎหมายในลักษณะของกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Statute) ขึ้นมาบังคับใช้กับกรณีดังกล่าวโดยเฉพาะ อาทิเช่น²⁶

(1) The Sporting Events (Control of Alcohol etc.) Act 1985²⁷ เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในสนามกีฬาฟุตบอล

(2) The Football Spectators Act 1989²⁸ เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์หลักในการควบคุมความปลอดภัยในการเข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลของผู้ชมกีฬาฟุตบอล

(3) The Football (Disorder) Act 2000²⁹ เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการลดการใช้ความรุนแรงระหว่างผู้ชมกีฬาฟุตบอล ได้แก่ มาตรการห้ามผู้ชมกีฬาฟุตบอลที่เคยก่อเหตุ

²⁶ ปิติเทพ อยู่ยืนยง, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันความรุนแรงระหว่างผู้ชมกีฬาฟุตบอลในประเทศไทย [Online], available URL: <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1575>, 2017 (April, 10).

²⁷ Sporting Events (Control of Alcohol etc.) Act 1985 [Online], available URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1985/57/contents>, 2017 (April, 10).

²⁸ Football Spectators Act 1989 [Online], available URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1989/37/contents>, 2017 (April, 15).

²⁹ Football (Disorder) Act 2000 [Online], available URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/25/contents>, 2017, (April, 15).

รุนแรงเดินทางออกนอกประเทศเพื่อชมกีฬาฟุตบอลในต่างประเทศ โดยกำหนดให้สามารถยึดหนังสือเดินทางจากผู้ที่เคยก่อเหตุรุนแรง เพื่อไม่ให้เดินทางออกนอกประเทศ

ดังนั้น การจัดการฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยในปัจจุบันภายใต้มาตรการทางกฎหมายที่กล่าวมา จึงเป็นการดำเนินการภายใต้การควบคุมของ The Football Association: FA ในฐานะของ National Governing Bodies of Sport: NGBs ที่มีสถานะทางกฎหมายเป็นบริษัท จำกัด ที่มีโครงสร้างการบริหารแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ³⁰ ส่วนของกรรมการบริหาร มาจากตัวแทนของฟุตบอลอาชีพ และสมัครเล่น และส่วนของสภากรรมการที่มาจากตัวแทนอิสระของภาคส่วนต่างๆ รวมถึง กองทัพ มหาวิทยาลัย ผู้จัดการทีม และแฟนฟุตบอล ซึ่ง FA ได้รับหน้าที่จัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพทุกระดับมาตั้งแต่ ปี ค.ศ.1888 จนกระทั่ง ในปี ค.ศ.1992 ทีมในดิวิชั่น 1 ในขณะนั้นจำนวน 20 ทีม ได้ขอแยกตัวออกมาก่อตั้ง League แข่งขันกันเองต่างหากจาก League ที่ดำเนินการโดย FA ตามข้อเสนอของนาย รูเพิร์ต เมอร์ด็อก นักธุรกิจเจ้าของเครือข่ายสถานี โทรทัศน์ BSkyB โดยใช้ชื่อการแข่งขันว่า “FA Premier League”³¹ และให้ถือเป็น League สูงสุดแทนการแข่งขันดิวิชั่น 1 เดิม ภายใต้การดำเนินการของบริษัท The FA Premier League Ltd. ส่วน FA ก็ยังคงเป็นผู้ดำเนินการจัดการแข่งขันตั้งแต่ระดับดิวิชั่น 1 ลงมาต่อไป ภายใต้การดำเนินการของบริษัท The Football League Ltd. โดยถือเป็นการแข่งขันตั้งแต่ดิวิชั่น 1 ลงไป เป็น League ระดับรองลงมาจาก Premier League ตามลำดับ ซึ่งในปัจจุบัน บริษัท The FA Premier League Ltd. และ บริษัท The Football League Ltd. ก็มีสถานะเป็นผู้ถือหุ้นพิเศษของ FA โดยในการบริหารจัดการนั้นทาง FA จะออกกฎระเบียบต่างๆ ออกมาบังคับใช้กับการแข่งขันฟุตบอล ควบคู่กับข้อบังคับของสมาคม ซึ่งก็จะมีความสัมพันธ์กับกฎระเบียบของ FIFA และ UEFA โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับสัญญาจ้าง นักฟุตบอล ผู้ตัดสิน หรือการควบคุมและลงโทษ อีกทั้งในแต่ละ League จะต้องมีการกำหนดกฎการแข่งขันของ League ภายใต้การพิจารณาตรวจสอบของ FA เพื่อเป็นข้อสัญญาระหว่าง League และทีมสโมสรที่เข้าร่วมแข่งขันจะต้องปฏิบัติตาม

โดยข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ รูปแบบของการบริหารฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย อังกฤษนั้นมีการกำหนดให้สโมสรสมาชิกต้องจดทะเบียนจัดตั้งเป็น บริษัท จำกัด เพื่อป้องกันมิให้ผู้ก่อตั้งสโมสร และเจ้าหน้าที่สโมสร ต้องมีความรับผิดชอบในหนี้ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นการส่วนตัว (Limited Liability) รวมถึงได้มีการออกกฎ Rule 34 มาเพื่อกำหนดการจ่ายเงินปันผลให้กับเจ้าของและผู้บริหาร

³⁰Hallgeir Gamme Iseter & Bonoit Senaux, *The Organization and Governance of Top Football Across Europe* (New York: Routledge, 2011), pp. 46-52.

³¹The Guardian, *Premier League football at 20: 1992, the start of a whole new ball game* [Online], available URL: <https://www.theguardian.com/football/from-the-archive-blog/2012/feb/02/20-years-premier-league-football-1992> 2017 (April, 15).

สโมสรด้วย ซึ่งก็ส่งผลให้การลงทุนในสโมสรฟุตบอลลดความน่าสนใจลงพอสมควร ซึ่งการนำระบบ Limited Liability มาใช้กับสโมสรฟุตบอลนี้ได้เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความสามารถทางการเงินสามารถที่จะเข้าเป็นเจ้าของ และทำการบริหารสโมสรฟุตบอลในเชิงปัจเจกได้โดยง่าย ดังจะพบว่าในปัจจุบันจะมีการซื้อสโมสรฟุตบอลขนาดใหญ่ในอังกฤษในนามบุคคล และก็ปรากฏว่ามีหลายกรณีจะเป็นการกู้ยืมเงินจากกองทุนต่างๆ มาซื้อหุ้นส่วนใหญ่ของสโมสรเพื่อให้มีอำนาจบริหาร และนำเอาทรัพย์สินต่างๆ ของสโมสรเข้าเป็นประกันเงินที่กู้ยืมมา อันเป็นการส่งผ่านภาระหนี้สินไปที่สโมสรฟุตบอลมิใช่ที่ตัวเจ้าของเอง จึงก่อให้เกิดกระแสการต่อต้านการเข้าซื้อกิจการสโมสรด้วยวิธีการดังกล่าวจากแฟนฟุตบอล และผู้สนับสนุน ด้วยการประท้วงโดยวิธีการต่างๆ อยู่บ่อยครั้ง และด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ในปี ค.ศ.2000 กระทรวงแรงงานของประเทศไทยจึงได้จัดตั้ง Supporter Direct ซึ่งมีสถานะเป็นองค์กรของรัฐบาล ที่มีภารกิจในการส่งเสริมความแข็งแกร่งทางการเงิน โครงสร้างการบริหารงาน และการดำเนินการอย่างโปร่งใสของสโมสรฟุตบอล ซึ่งการบริหารงานของ Supporter Direct นั้นจะเป็นการระดมทุนจากภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ แฟนฟุตบอล การสนับสนุนจาก UEFA³² และการสนับสนุนจาก The Football Stadium Improvement Fund: FSIF³³ และจะเน้นการสนับสนุนให้แฟนฟุตบอลของแต่ละทีมทำการตั้ง Supporter Trust ที่เป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร ในรูปแบบของนิติบุคคลประเภท Industrial and Provident Society: IPS³⁴ ขึ้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของสโมสรฟุตบอลที่ตนเป็นแฟนฟุตบอล โดยในปัจจุบัน มีบางสโมสรที่มี Supporter Trust เข้าเป็นหุ้นส่วนของสโมสร เช่น ทีมสโมสรฟุตบอล Swansea City หรืออีกหลายสโมสรที่ Supporter Trust เป็นเจ้าของสโมสร เช่น สโมสรฟุตบอล Enfield Town (สโมสรแรกที่มี Supporter Trust เป็นเจ้าของ)

นอกจากนี้ สำหรับการแข่งขันฟุตบอล FA Premier League ซึ่งเป็น League ลำดับสูงสุดที่ดำเนินการโดย “The Football Association Premier League Ltd. (FAPL)” นั้น มีการกำหนดหลักเกณฑ์ประการหนึ่งที่น่าสนใจ คือ การกำหนดให้ทีมที่เข้าร่วมการแข่งขันทุกทีมต้องเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัท และจะมีการเปลี่ยนแปลงทีมที่ร่วมถือหุ้นทุกปี ตามแต่ที่ทีมที่ได้รับการเลื่อนชั้น หรือ ตกชั้น โดยทีมที่ตกชั้นจะต้องทำการโอนหุ้นให้กับทีมที่เลื่อนชั้นมาใหม่เป็นผู้ถือหุ้นแทน ภายใต้ระบบการบริหารแบบเสียงข้างมาก 1 สโมสร ต่อ หนึ่งเสียง ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในอังกฤษที่แต่เดิมบริหารจัดการโดย FA มาเป็นการบริหารงาน

³² ในปัจจุบันได้มีการจัดตั้ง Supporter Direct ขึ้นในทวีปยุโรปตั้งแต่ ปี ค.ศ.2007 กระจายอยู่ในหลายประเทศทั่วทวีปยุโรป.

³³ องค์กรสนับสนุนทางการเงิน หรือให้กู้ยืมเงินแก่สโมสรฟุตบอลระดับล่างของประเทศไทย.

³⁴ เป็นนิติบุคคลประเภทหนึ่งตามกฎหมายของสหราชอาณาจักร.

โดยบริษัทเอกชน แต่ทั้งนี้ FAPL และ FA ก็ยังคงมีความสัมพันธ์กันในเชิงการบริหารจัดการฟุตบอลอาชีพอยู่บ้างบางส่วน คือ แม้ว่า FA เป็นผู้ถือหุ้นพิเศษใน FAPL ที่ไม่มีอำนาจในการบริหารมีเพียงแค่อำนาจคัดค้านการตั้ง Chief Executive และ Chairperson เท่านั้น แต่ในส่วนอื่นๆ FA ยังคงบทบาทอยู่พอสมควร เช่น ยังเป็นผู้ควบคุม ดูแลกฎ กติกา ต่างๆ สำหรับการแข่งขันฟุตบอลทุกรายการ โดยเฉพาะการมีอำนาจลงโทษนักฟุตบอลที่แข่งขันใน FA Premier League ที่ทำผิดกฎของ FA ได้ รวมถึงมีอำนาจสั่งการให้ FAPL นำกฎต่างๆ ที่กำหนดโดย FIFA หรือ UEFA มาใช้ในการแข่งขัน อีกทั้งการจัดตารางการแข่งขันของ FAPL จะต้องไม่ตรงกับตารางการแข่งขันของทีมชาติอังกฤษ³⁵

4.2.2 ประเทศเยอรมนี

ประเทศเยอรมนี ไม่มีการบัญญัติกฎหมายของรัฐบาลกลาง (Federal Law) ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านกีฬาวัวโดยเฉพาะ แต่ในรัฐธรรมนูญ จะมีการระบุไว้ว่า “ประชาชนทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพ ตามกฎหมายที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านกีฬา” และรัฐบาลในระดับท้องถิ่นจะมีการพัฒนากฎระเบียบต่างๆ ในแต่ละรัฐ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬาระดับชาติ และระดับนานาชาติ ด้วยการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐบาลกลาง คือ กระทรวง-มหาดไทย ภายใต้แนวคิดการให้อิสระในการดำเนินการ และสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาการกีฬา เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรกีฬาต่างๆ

โดยในอดีตนั้นประเทศเยอรมนีมีองค์กรกีฬาที่อยู่ในรูปแบบของ “สหพันธ์กีฬา” ภายใต้การกำกับดูแลของสหพันธ์กีฬาที่สำคัญ คือ 1) สหพันธ์กีฬาแห่งประเทศเยอรมนี (Deutscher Sportbund: DSB) เป็นองค์กรกีฬาที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นเป็นสมาคม (Eingetragener Verein) ตามประมวลกฎหมายแพ่ง (The Bürgerliches Gesetzbuch: BGB) ซึ่งเป็นการรวมตัวของสมาชิกที่เป็น สมาคมกีฬาระดับประเทศ ระดับรัฐ และบริษัทเอกชนที่ดำเนินกิจการเกี่ยวข้องกับการกีฬา โดยที่องค์กรกีฬาแต่ละประเภทก็จะเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการกีฬาอาชีพที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น กีฬาฟุตบอล ที่บริหารจัดการโดย (Deutscher Football-Bund: DFB) ที่เป็นองค์กรกีฬาซึ่งมีอำนาจในการบริหารจัดการการแข่งขันฟุตบอลอาชีพ และทีมฟุตบอลทีมชาติ และ 2) คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศเยอรมนี (The National Olympic Committee for Germany: NOK) เป็นองค์กรกีฬาที่มีหน้าที่กำกับดูแลกีฬาประเภทที่ใช้ในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก (Olympic Sports) ของประเทศเยอรมนี จนกระทั่งในปัจจุบันทั้งสององค์กรได้รวมตัวกันในปี ค.ศ.2006 เป็น สหพันธ์กีฬา

³⁵ In Brief, Does the FA Premier League have power over the Football Association? [Online], available URL: <https://www.inbrief.co.uk/football-law/football-associations-power>, 201 (April, 15).

โอลิมปิกแห่งประเทศไทย (Deutscher Olympischer Sportbund: DOSB) ที่ในปัจจุบันมีสมาชิกเป็นสหพันธ์กีฬาระดับท้องถิ่น 16 สหพันธ์ สหพันธ์กีฬาระดับชาติ (sport-governing) 63 สหพันธ์ และสมาคมกีฬา 20 สมาคม มีหน้าที่เป็นที่ปรึกษา และให้บริการแก่สมาชิกเกี่ยวกับ การบริหารจัดการ หรือทางด้านการเงินต่างๆ³⁶

ดังนั้นรูปแบบของการบริหารจัดการกีฬาอาชีพในประเทศเยอรมนี จึงจะเป็นการบริหารจัดการโดยองค์กรกีฬา ภายใต้การสนับสนุนของรัฐในเชิงนโยบาย โดยไม่มีการบัญญัติกฎหมายในระดับรัฐบาลกลาง แต่อาจจะมีการบัญญัติกฎหมายไว้เป็นเฉพาะกรณีๆ ไป อาทิเช่น การบัญญัติกฎหมายเพื่อป้องกันการใช้สารกระตุ้น (The Anti-Doping Law) ซึ่งถือเป็นประมวลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการใช้สารกระตุ้นในการแข่งขันกีฬา (The National Anti-Doping Code (NADC) ที่มีผลบังคับใช้ในปี ค.ศ.2015 อันมีเนื้อหาเช่นเดียวกับประมวลกฎหมายควบคุมการใช้สารกระตุ้นในการแข่งขันกีฬาระดับโลก The World Anti-Doping Code (WADA Code)³⁷ เป็นต้น

สำหรับฟุตบอลอาชีพในประเทศเยอรมัน หากเทียบกับประเทศที่มีชื่อเสียงทางด้านกีฬาฟุตบอลด้วยกันแล้ว ถือว่าเริ่มดำเนินการอย่างชัดเจนค่อนข้างช้ากว่าพอสมควร เนื่องจากประวัติศาสตร์ และลักษณะพื้นฐานทางการปกครองของเยอรมันที่แบ่งเป็นเขตการปกครองหลายเขต ประกอบการถูกแยกประเทศภายหลังการพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 การแข่งขันฟุตบอลจึงไม่มีความเป็นเสถียรภาพ และมักจะเป็นการแข่งขันกันอย่างกระจัดกระจายตามเขตการปกครองต่างๆ จนกระทั่งเมื่อทีมชาติเยอรมันตะวันตกพ่ายแพ้ต่อทีมชาติยูโกสลาเวีย ในการแข่งขันฟุตบอลโลกในปี ค.ศ.1962 ที่ประเทศชิลี ในรอบ 8 ทีมสุดท้าย ประกอบกับความตกต่ำของทีมสโมสรจากเยอรมันตะวันตกจึงส่งผลให้มีแนวคิดในการปรับปรุงพัฒนาการแข่งขันฟุตบอลให้เป็นการแข่งขันแบบอาชีพ ในลักษณะ “Central Professional League” โดยสมาคมฟุตบอลเยอรมัน (Deutscher Fußball Bund: DFB) ได้ริเริ่มจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพระดับชาติขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.1963 ในระบบ Open System ใช้ชื่อการแข่งขันว่า “Bundes Liga” เริ่มแข่งขันฤดูกาลแรกคือ 1963-1964³⁸ จนกระทั่งมีการรวมประเทศเยอรมันทั้งสองฝั่งเข้าเป็นประเทศเดียวในปี ค.ศ.1991

³⁶Deutscher Olympischer Sportbund, **Profile of German Olympic Sports Confederation** [Online], available URL: <https://www.Dosb.de/en/organisation/wir-ueber-uns/dosb-profile>, 2017 (April, 15).

³⁷The National AntiDoping Agency of Germany, **LEGAL MATTERS** [Online], available URL: <http://www.nada.de/en/legal-matters/anti-doping-code/#.V10xSvI97IW>, 2017 (April, 15).

³⁸ในส่วนของเยอรมันตะวันออกนั้น ก็มีการจัดการแข่งขันฟุตบอลด้วยเช่นกัน โดยการจัดตั้ง Deuthcher Sportausschuss Oberliga:DS-Oberliga ขึ้นในปี ค.ศ.1950 มีทีมร่วมแข่งขันทั้งสิ้น 14 ทีม.

จึงได้มีการรวมฟุตบอล League ของทั้งเยอรมันตะวันตก และตะวันออกเข้าด้วยกัน โดยมี Die Liga-Futball ver band (The League Association) หรือ “สมาคมทีมฟุตบอล Bundes Liga” ซึ่งเป็นสมาชิกของ DFB เป็นผู้บริหารจัดการโดยกำหนดให้ Deutsche Fußball Liga: DFL³⁹ มีหน้าที่จัดการแข่งขันฟุตบอล League อาชีพ ภายใต้ความร่วมมือกับ DFB และทำการกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ ไว้ ซึ่งได้แก่ธรรมนูญของ DFB และของ Die Liga รวมถึงข้อตกลงพื้นฐานระหว่าง DFB และ Die Liga โดยมีการแบ่งระดับของการแข่งขันเป็น ระดับอาชีพ 2 ลำดับแรก: ได้แก่ Bundes Liga และ Liga 2 บริหารจัดการโดย DFL ระดับอาชีพ ลำดับที่ 3: ได้แก่ Liga 3 ซึ่ง เป็น League อาชีพที่อนุญาตให้ทีมสามารถเข้าร่วมแข่งขันได้ บริหารจัดการโดย DFB โดยตรง และ ระดับกึ่งอาชีพ: ได้แก่ Regional Liga (ลำดับ 4) จาก 5 แคว้น แต่ละแคว้นก็จะมีสมาคมฟุตบอลของตนเองซึ่งดำเนินการภายใต้ DFB (กรณีเกี่ยวกับการขอ Club Licensing ที่ต้องเป็นไปตามเกณฑ์ของ DFB) และจัดการแข่งขัน League ไปตามแต่ละภูมิภาคของตน

โดยกฎเกณฑ์หนึ่งของการจัดการฟุตบอลอาชีพในประเทศเยอรมันที่ถือเป็นลักษณะเฉพาะ คือ กฎ “50+1 Regel” ซึ่งเป็นกฎที่มีพัฒนาการมาจากที่แต่เดิมนั้นสโมสรฟุตบอลในเยอรมันจะมีการดำเนินการในลักษณะสมาคมที่ไม่แสวงหาผลกำไร และห้ามมิให้บุคคลใดเข้าเป็นเจ้าของสโมสรเป็นการส่วนตัวในทุกกรณี จนกระทั่งในปี ค.ศ.1998 ทาง DFB ได้อนุญาตให้สโมสรฟุตบอลเปลี่ยนสถานะเป็น บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนได้ ซึ่งส่งผลให้มีโอกาสที่สโมสรฟุตบอลจะถูกนายทุนเข้าซื้อหุ้นและครอบงำการบริหารจัดการสโมสรได้ ดังนั้นจึงได้กำหนดให้ผู้ถือหุ้นจะลงทุนเข้าซื้อหุ้นของสโมสรฟุตบอลนั้นสามารถซื้อหุ้นได้ร้อยละ 50 แต่ทั้งนี้จะต้องให้สมาชิกของสโมสรมีสิทธิเป็นเจ้าของหุ้นทั้งหมดมากกว่าอย่างน้อยร้อยละ 1 ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันมิให้นายทุนมีอำนาจในการบริหารจัดการสโมสรมากกว่าสมาชิกล้วนๆ แต่ทั้งนี้กฎนี้ก็มิข้อยกเว้นสำหรับบุคคลที่ทำการสนับสนุนสโมสรมาอย่างต่อเนื่องมากกว่า 20 ปี ก็จะสามารถเป็นเจ้าของสโมสรได้ เนื่องจากถือว่าเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในกีฬาฟุตบอลอย่างเพียงพอ อาทิเช่น บริษัท Bayer กับ สโมสร Byer 04 Leverkusen บริษัท Volkswagen กับ สโมสร VFL Wolfsburg และบริษัท Adidas/Audi กับ สโมสร FC Bayern Munich เป็นต้น ซึ่งแม้ว่าจะมีกระแสต่อต้านกฎนี้อยู่บ้างโดยเหตุผลว่าเป็นกฎที่ขัดต่อกฎหมายแข่งขันทางการค้าของสหภาพยุโรป หรือ เป็นกฎที่ยังมีช่องว่างพอสมควร แต่กฎนี้ก็ยังคงเป็นที่ยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการฟุตบอลเยอรมันอยู่ และส่งผลให้ ความผูกพันระหว่างสมาชิกกับสโมสรมีมากขึ้น และเป็นการป้องกันมิให้มีการนำเงินเข้าสู่สโมสรมากเกินไป เนื่องจากบุคคลที่

³⁹ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ.2000.

สนใจจะเข้าลงทุนในสโมสรฟุตบอลจะต้องมีความเข้าใจในกีฬาฟุตบอลอย่างแท้จริง และมีโอกาสพัฒนาบริบทรอบด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะ ผลกำไรในทางธุรกิจที่มากขึ้น⁴⁰

4.2.3 ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นนั้นแม้ว่ารัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางด้านการกีฬาเป็นอย่างมากในทุกระดับ แต่จะเป็นการสนับสนุนจากรัฐโดยภาพรวม มิได้เน้นไปที่กีฬาอาชีพเป็นการเฉพาะโดยจะให้เป็นการพัฒนาโดยวงจรของตัวกีฬาเอง (self-help) เนื่องจากมิได้เป็นภาระหน้าที่ตามกฎหมาย⁴¹ ซึ่งการดำเนินการเกี่ยวกับกีฬาอาชีพนั้นจะเป็นการดำเนินการโดยสมาคมกีฬาแต่ละประเภท และมักจะไม่ค่อยมีข้อพิพาทด้านการจัดการกีฬาเท่าใดนัก โดยคำพิพากษาของศาลที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาททางการกีฬานั้นจะมีน้อยมาก ซึ่งหากมีข้อพิพาทศาลก็จะดำเนินการพิจารณาและตัดสินคดีไปตามกฎเกณฑ์ขององค์กรหรือสมาคมกีฬาที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก ซึ่งองค์กรหรือสมาคมกีฬา (Sports Governing Bodies) ในประเทศญี่ปุ่นนั้น จะมีลักษณะเป็นสมาคมหรือมูลนิธิ อันมีวัตถุประสงค์เพื่อการสาธารณประโยชน์ ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสมาคม หรือมูลนิธิโดยทั่วไป ซึ่งในปัจจุบัน คือ Act on Authorization of Public Interest Incorporated Associations and Public Interest Incorporated Foundations (Act No. 49 of 2006)⁴² ยกเว้นเฉพาะในกรณีที่ถูกเกณฑ์นั้นจะขัดกับสิทธิของพลเมือง (Civil Right) ตามกฎหมายโดยทั่วไป⁴³ ส่วนในบางกรณีที่มีเหตุจำเป็นเป็นกรณีพิเศษ ก็จึงจะมีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาบังคับใช้กับกรณีดังกล่าวนั้นเป็นเฉพาะกรณีไป

โดยองค์กรกีฬาที่เป็นหลักในการจัดการกีฬาอาชีพ คือ สมาคมกีฬาอาชีพแห่งประเทศไทย (Japan Professional Sports Association: JPSA) ที่มีสถานะทางกฎหมายเป็นมูลนิธิเพื่อประโยชน์สาธารณะภายใต้สังกัดกระทรวงการศึกษา วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนามาตรฐานของการกีฬาอาชีพ ซึ่งในปัจจุบันมีองค์กรกีฬา

⁴⁰ ศิริยุพา รุ่งแสงสุข, ปฏิรูปการบริหารทีมฟุตบอลแบบเยอรมัน [Online], available URL: <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/621954>, 2017 (April, 30).

⁴¹ Nobuki Ishii & Shinji Morino, SPORTS LEGISLATION IN JAPAN [Online], available URL: <http://www.davidpublishing.com/Download/?id=5943>, 2017 (April, 30).

⁴² Act on Authorization of Public Interest Incorporated Associations and Public Interest Incorporated Foundations (Act No. 49 of 2006 [Online], available URL: <http://www.cas.go.jp/jp/seisaku/hourei/data/AAPIL.pdf>, 2017 (April, 30).

⁴³ Aaron N. Wise, Bruce S. Meyer, International Sports Law and Business: volume 2 (The Hague: Kluwer Law International, 1997), pp. 1638-1642.

อาชีพประเภทต่างๆ เป็นสมาชิกอยู่จำนวน 15 ประเภทกีฬา⁴⁴ ซึ่งองค์กรกีฬาอาชีพต่างๆ เหล่านี้ก็จะมีส่วนในทางกฎหมาย และลักษณะของการบริหารจัดการที่เป็นเฉพาะของแต่ละองค์กร อาทิเช่น กีฬาเบสบอล: มี Nippon Professional Baseball ที่มีสถานะเป็น บริษัท (Company) ที่มีทีมที่ร่วมการแข่งขันเป็นหุ้นส่วนภายใต้ข้อตกลง Japanese Professional Baseball Agreement (JPBA) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการทีม สัญญาจ้าง หรือการย้ายทีมของนักกีฬา ซึ่งถือเป็นข้อตกลงที่ทุกทีมจะต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด⁴⁵ เป็นต้น

แต่ทั้งนี้ก็มีการบัญญัติกฎหมายสำหรับการจัดการกีฬาอาชีพอยู่บ้างบางกรณี ได้แก่

(1) The Act on Carrying Out, etc. Sport Promotion Vote: SPV (Act No.63 of 1998): เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลการพนันผลการแข่งขันฟุตบอลในประเทศญี่ปุ่น คือ J-League Soccer Pools (Sport Toto)⁴⁶

(2) The Basic Act on Sport (Act No.78 of 2011): เป็นบทบัญญัติสำหรับกรณีเกี่ยวกับการควบคุมการใช้สารกระตุ้นในการแข่งขันกีฬา การเคารพสิทธิและการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬา ภายใต้แนวคิด “การดำรงชีวิตอย่างมีความสุขด้วยการเล่นกีฬาคือเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชน ที่ดำเนินการภายใต้หลักคุณธรรม”⁴⁷ มุ่งเน้นไปที่การบริหารจัดการสมาคมกีฬาเป็นหลัก⁴⁸

สำหรับกีฬาฟุตบอลสมัยใหม่ในประเทศญี่ปุ่นนั้น แม้จะมีได้เป็นกีฬายอดนิยมอันดับ 1 แต่ก็เป็นกีฬาที่ชาวญี่ปุ่นให้ความสนใจอยู่พอสมควร และเริ่มให้ความสำคัญอย่างจริงจังโดยเริ่มจากการตั้งสมาคมฟุตบอล หรือ JFA ขึ้นในปี ค.ศ.1921 สมัครง่ายเข้าเป็นสมาชิก FIFA และ AFC ในปี ค.ศ.1929 และ 1954 ตามลำดับ และมีจัดการแข่งขันฟุตบอลในรูปแบบฟุตบอลลีกสมัครเล่น คือ Japan Soccer League (JSL) ขึ้น โดยทีมส่วนใหญ่จะมาจากมหาวิทยาลัย และบริษัทต่างๆ ที่ใช้ทีม

⁴⁴ Japan Professional Sports Association, Member of JPSA [Online], available URL: <http://www.jpasa.jp/member.html>, 2017 (April, 30).

⁴⁵ Aaron N. Wise, Bruce S. Meyer, op. cit, pp. 1658-1659.

⁴⁶ General and Online Gambling Laws in Japan [Online], available URL: <http://www.Onlinebetting.com/legal/japan-3>, 2017 (April, 30).

⁴⁷ Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology Japan, 1 Creating a Sport Nation / Education and Employment [Online], available URL: http://www.mext.go.jp/b_menu/hakusho/html/hpab201001/detail/1326840.htm, 2017 (April, 30).

⁴⁸ Nobuki Ishii, Enactment of the fundamental law of sport in japan: The effect for sports promotion policy [Online], available URL: <http://www.easm.net/download>, 2017 (April, 30).

ฟุตบอลเป็นเครื่องมือทางการตลาด ซึ่งฟุตบอลลีกสมัครเล่นที่จัดขึ้นนั้นถือว่าประสบความสำเร็จพอสมควรเมื่อพิจารณาจากจำนวนแฟนบอลที่ติดตาม แต่ถึงกระนั้นในระดับฟุตบอลทีมชาติยังถือว่าไม่มีการพัฒนามากนัก แม้ว่าทีมชาติญี่ปุ่นจะเคยได้รับรางวัลเหรียญทองแดงในกีฬาโอลิมปิก 1968 ที่ประเทศเม็กซิโก แต่ก็ยังไม่เคยเข้ารอบฟุตบอลโลกรอบสุดท้ายได้เลย ส่งผลให้ในปี ค.ศ.1993 จึงได้มีการจัดให้มีการแข่งขันฟุตบอลอาชีพขึ้นเป็นครั้งแรก โดยรูปแบบของการจัดการแข่งขันจะเป็นการดำเนินการด้วยรูปแบบที่ผสมผสานกันระหว่างระบบ Open System ตามแบบฟุตบอลอาชีพในแถบยุโรป และระบบ Close System ตามแบบฟุตบอลอาชีพในประเทศสหรัฐอเมริกา ภายใต้มาตรการทางกฎหมายต่างๆ ดังที่กล่าวมาและจากการที่กีฬาฟุตบอลไม่มีลักษณะเป็นกีฬาที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรม ดังเช่น ซูโม และเบสบอลการบริหารจัดการจึงมีลักษณะแบบการผสมผสานแนวทางการดำเนินการหลายๆ แนวทางเข้าด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการพัฒนาฟุตบอลญี่ปุ่นให้มีศักยภาพในระดับโลก พร้อมไปกับการสร้าง “ประเทศที่มีความสุขผ่านกีฬา” ภายใต้แนวคิดที่ว่า “ทีมชาติจะดีต่อเมื่อทีมท้องถิ่นดี และทีมท้องถิ่นจะดีได้ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่น และการสนับสนุนจากท้องถิ่นจะแข็งแกร่ง ก็ต่อเมื่อทีมชาติทำผลงานได้ดี” ซึ่งจะมีลักษณะของการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ⁴⁹

(1) ในยุคเริ่มต้นของการแข่งขันฟุตบอล J-League นั้น จะมุ่งเน้นของการกำหนดโครงสร้างสำหรับการบริหารจัดการ และการทำสัญญาต่างๆ ไว้แบบเรียบง่าย แต่มุ่งเน้นไปที่การทำการตลาด ซึ่งดำเนินการโดยบริษัท J-League ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ ที่ไม่หวังผลกำไร แต่ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ JFA ซึ่งจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับ ฟุตบอลอาชีพในประเทศฝรั่งเศส และเยอรมัน

(2) กำหนดหลักเกณฑ์การบริหารจัดการผลประโยชน์เกี่ยวกับสัญญาของการสนับสนุนจากบุคคลต่างๆ โดย บริษัท J-League จะเป็นศูนย์กลางในการเจรจา ดำเนินการและจัดสรรผลประโยชน์เกี่ยวกับสัญญาดังกล่าว ให้แต่ละทีมใน League แต่เพียงผู้เดียวไม่อนุญาตให้แต่ละทีมไปดำเนินการดังกล่าวเองได้ ซึ่งถือเป็นการดำเนินการตามแนวคิดการกระจายโอกาสทางการแข่งขัน (Competitive Balance) เช่นเดียวกับการบริหารจัดการกีฬาในระบบ Close System ของประเทศสหรัฐอเมริกา

(3) การเข้าเป็นผู้บริหาร หรือเจ้าของสโมสรฟุตบอล ต้องห้ามมิให้นาระบบ Franchise Type of Sport (ระบบการให้สิทธิรายบุคคลในสโมสรกีฬา) ดังเช่นในประเทศ

⁴⁹Harald Dolles &Sten Söderman, *Implementing aProfessional Football League in JapanChallenges to Research inInternational Business* (Tokyo: German Institute for Japanese Studies, 2005), pp. 12-18.

สหรัฐอเมริกาที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งสามารถเข้าเป็นเจ้าของ และบริหารสโมสรกีฬาได้แต่เพียงผู้เดียวมาใช้ โดยกำหนดให้สโมสรกีฬานั้นจะต้องเป็นของท้องถิ่น โดยการดำเนินการสโมสรกีฬาจะต้องเป็นการผสมผสานกันระหว่าง องค์กรภาคธุรกิจ (บริษัทต่างๆ) และสมาชิกที่มาจากท้องถิ่นที่สโมสรกีฬานั้นตั้งอยู่ เพื่อป้องกันมิให้สโมสรต้องถูกบริหารงานโดยผู้ที่ไม่ได้มีความสนใจ หรือผูกพันกับกีฬา และท้องถิ่นอย่างแท้จริง คล้ายคลึงกับประเทศเยอรมนี

(4) ในปัจจุบันการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในประเทศญี่ปุ่น คือ Japan Professional Football League (J. League) เป็นการแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพที่บริหารจัดการโดย บริษัทเจลีก ภายใต้อำนาจของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย (Japan Football Association: JFA) ซึ่งโดยมุ่งเน้นการพัฒนาฟุตบอลอาชีพให้อยู่ในรูปแบบที่เหนือกว่าการให้ความบันเทิง แต่ต้องอยู่ในรูปแบบของวัฒนธรรมทางกีฬา และความเป็นศูนย์กลางของชุมชน เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน สภาพแวดล้อม และกิจกรรมของท้องถิ่น (ซึ่งเป็นนโยบายรูปแบบเดียวกันกับของประเทศเยอรมัน) ภายใต้สโลแกน “วิสัยทัศน์ 100 ปี” ซึ่งในปัจจุบัน จัดการแข่งขันในระบบฟุตบอล League ที่มีการกำหนดให้มีการขึ้นชั้น และตกชั้นตามระบบ Open System เช่นเดียวกับฟุตบอล League ในทวีปยุโรป โดยแบ่งการแข่งขันเป็น 3 ระดับ คือ J1 J2 และ J3 ใช้ชื่อการแข่งขันตามผู้สนับสนุนในปัจจุบัน คือ Meiji Yasuda League⁵⁰

5. มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย

ในอดีตที่ผ่านมา การเล่นกีฬาในประเทศไทย จะอยู่ในรูปแบบของกิจกรรมเพื่อการสันทนาการ หรือหากเป็นการแข่งขันก็จะมุ่งเน้นการแข่งขันเพื่อความเป็นเลิศ เสียเป็นส่วนใหญ่ดังนั้นมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านการกีฬาของประเทศไทยจึงมีปรากฏเพียงพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2528 ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านกีฬาในระดับพระราชบัญญัติฉบับแรก (จากเดิมที่เป็นกฎหมายในระดับพระราชกฤษฎีกา)⁵¹ ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การจัดการกีฬาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาการกีฬา “เพื่อความเป็นเลิศ” มากกว่าเพื่อการอาชีพ เนื่องจากในอดีตนั้นการแข่งขันในลักษณะของกีฬาอาชีพนั้นยังมีค่อนข้างน้อยและประเภทของกีฬาอาชีพที่คนไทยพอที่จะคุ้นเคยก็มักจะเป็นกีฬาประเภทบุคคลที่เป็นที่นิยมในวงจำกัดหรือหากเป็นที่สนใจในวงกว้างก็มักจะเป็นกระแสนิยมเพียงชั่วครั้งชั่วคราวเท่านั้นอาทิเช่น กีฬาสนุกเกอร์

⁵⁰ J. LEAGUE, About J. League [Online], available URL: <http://www.jleague.jp/en/aboutJ>, 2017 (April, 30).

⁵¹ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2507.

กีฬามวยสากล กีฬาเทนนิส หรือกีฬากอล์ฟ แต่ทั้งนี้ก็ยังมียกกีฬา “มวยไทย” ที่เริ่มพัฒนาขึ้นมาเป็นกีฬาอาชีพที่เป็นที่รู้จักกันในสังคมไทยโดยทั่วไปเนื่องจากเป็นกีฬามีพื้นฐานเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยมาอย่างยาวนานจนได้มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อการจัดการและควบคุมการแข่งขันกีฬามวยอาชีพในประเทศไทยขึ้นมาคือพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ.2542 ซึ่งถือเป็นบทบัญญัติทางกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารจัดการกีฬามวยโดยเฉพาะฉบับแรกของประเทศไทย

ต่อมาเมื่อกีฬาอาชีพประเภทอื่นได้เริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้นโดยเฉพาะกีฬาประเภททีม อาทิเช่น กีฬาฟุตบอลหรือกีฬาวอลเลย์บอลจำนวนนักกีฬาอาชีพก็เริ่มที่จะมีเพิ่มมากขึ้นจึงได้มีการบัญญัติกฎหมายสำหรับการบริหารจัดการทางด้านกีฬาอาชีพขึ้นคือพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ.2556 เพื่อใช้เป็นบทบัญญัติหลักสำหรับการบริหารจัดการกีฬาอาชีพในประเทศไทยโดยเฉพาะและบังคับใช้กับกีฬาอาชีพทุกประเภท (ยกเว้นกีฬามวยซึ่งมีพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ.2542 บังคับใช้อยู่โดยเฉพาะแล้ว) โดยจะบังคับใช้ควบคู่ไปกับพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2558 (บทบัญญัติใหม่ที่บัญญัติขึ้นมาใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2528) ในลักษณะของการให้ความคุ้มครองนักกีฬาอาชีพในด้านต่างๆ รวมถึงการจัดการแข่งขันกีฬาอาชีพภายใต้การควบคุมดูแลของสมาคมกีฬาที่เกี่ยวข้องและนอกจากนี้ยังมีการบัญญัติกฎหมายพิเศษอื่นช่วยเสริมด้วยซึ่งปัจจุบันได้แก่พระราชบัญญัติควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา พ.ศ.2555

สำหรับการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยนั้น ได้ปรากฏอย่างชัดเจนเมื่อรัฐบาลได้มีการกำหนดแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติขึ้นในปี พ.ศ.2531 และมีการระบุยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากีฬาสากล ได้แก่ฟุตบอล และกีฬาไทยบางชนิด ให้เป็นอาชีพไว้อย่างชัดเจนในแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2540-2544) ภายใต้ความรับผิดชอบของการกีฬาแห่งประเทศไทย⁵² ซึ่งจากนโยบายของภาครัฐดังกล่าว จึงได้เริ่มมีการพัฒนาการเล่นฟุตบอลเพื่อการค้าอาชีพขึ้น โดยเริ่มมีการจัดการแข่งขันฟุตบอลแบบกึ่งอาชีพขึ้นเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ.2534 คือ การแข่งขันฟุตบอล “ไทยแลนด์ เชมปีโปรลีก” จนพัฒนามาเป็นการแข่งขันอาชีพเต็มรูปแบบครั้งแรกในปี พ.ศ.2539 ตามนโยบายของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ชื่อในขณะนั้น) คือ การแข่งขันฟุตบอล “จอห์นนี่วอล์กเกอร์ไทยแลนด์ชอกเกอร์ลีก” จากนั้นในปี พ.ศ.2542 การกีฬาแห่งประเทศไทยก็ได้จัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพขึ้นมาอีกหนึ่งรายการ คือ “ไทยแลนด์ โปรวิลเชี่ยล

⁵² การกีฬาแห่งประเทศไทย, รายงานผลการประเมินแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2540-2544) ระยะครึ่งแผน พ.ศ.2540-2542 (กรุงเทพมหานคร: เอกพิมพ์ไท, 2543); อ้างถึงใน สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โครงการจัดทำวิจัยและคู่มือการจัดตั้งสโมสรฟุตบอลอาชีพ (การกีฬาแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2549), หน้า 1-2.

ลีก” หรือ “โปรลีก” ซึ่งเป็นการแข่งขันของทีมอาชีพที่อยู่ในต่างจังหวัด จนกระทั่ง ในปี พ.ศ.2550 สมาคมฯ และการกีฬาแห่งประเทศไทย จึงได้ดำเนินโครงการรวมการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพ ทั้งสองรายการเข้าด้วยกัน เรียกกันโดยทั่วไปว่าการ “รวมลีก” ให้มีการแข่งขันลีกฟุตบอลอาชีพเพียง ลีกเดียว และใช้ชื่อว่า การแข่งขัน “ไทยแลนด์พรีเมียร์ลีก” มาจนถึงปัจจุบัน

โดยจุดหนึ่งที่ยึดว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยเป็นอย่างมาก คือ เมื่อสมาพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย (AFC) ได้มีการดำเนินโครงการ “AFC Vision Asia”⁵³ และกำหนด เกณฑ์มาตรฐานการดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันฟุตบอลอาชีพสำหรับประเทศสมาชิก คือ “AFC Club Licensing” (ระบบเกณฑ์มาตรฐาน สโมสรฟุตบอลอาชีพ) ขึ้น เพื่อให้เป็นไปตาม แนวทางที่สหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) กำหนดไว้ โดยที่สมาคมฟุตบอลของแต่ละชาติสมาชิก จะต้องเป็นผู้ดำเนินการ หรือมอบหมายให้บุคคลใดดำเนินการแทน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด⁵⁴ สมาคมฟุตบอลฯ จึงได้เริ่มดำเนินโครงการ “วิชั่นไทยแลนด์” (Vision Thailand) และจัดตั้ง “บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด”(Thai Premier League Company Limited หรือ TPLC) ขึ้นมาใน ปี พ.ศ.2551 เพื่อดำเนินธุรกิจให้บริการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพ ของประเทศไทยแบบครบวงจร ภายใต้หลักเกณฑ์ต่างๆ ของ A.F.C และจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพระดับลีกสูงสุด และลีกระดับ 2 นับแต่นั้นมา จนกระทั่งในปี พ.ศ.2559 ก็ได้มีการจัดตั้ง บริษัท พรีเมียร์ ลีก (ไทยแลนด์) จำกัด (Premier League Thailand Company Limited: PLT) ให้มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการแข่งขัน ฟุตบอลลีกสูงสุด และลีกระดับ 2 แทนที่ บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด ตั้งแต่ฤดูกาลแข่งขัน ปี พ.ศ.2559 เป็นต้นไปและเปลี่ยนชื่อการแข่งขันจากโตโยต้าไทยพรีเมียร์ลีก และยามาฮ่าลีกวัน เป็น “โตโยต้า ไทยลีก” และ “ยามาฮ่าลีก ดิวิชั่น 1” ส่วนการแข่งขันฟุตบอลในระดับรองลงมานั้นได้มีการจัดตั้ง บริษัท ลีกภูมิภาค ดิวิชั่น 2 จำกัด ขึ้นเพื่อให้มีหน้าที่จัดการแข่งขันฟุตบอล ลีกภูมิภาคดิวิชั่น 2 และ ต่อมาในปี พ.ศ.2560 ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างลีกอาชีพอีกครั้งโดยการจัดตั้ง บริษัท ไทยลีก จำกัด (Thai League Company Limited) ขึ้นมาแทนที่ บริษัท พรีเมียร์ ลีก (ไทยแลนด์) จำกัด ให้มีหน้าที่ในการจัดการแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพของประเทศไทยในลักษณะของระบบ Open System เช่นเดียวกับฟุตบอล League ในทวีปยุโรป โดยแบ่งเป็นการแข่งขัน 5 ระดับ คือไทยลีก

⁵³โครงการ “วิชั่นเอเชีย” (AFC Vision Asia) คือ โครงการที่สมาพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย (AFC) ดำเนินการขึ้นเพื่อเป็นการกำหนดเป็นระเบียบว่าด้วยการเป็นสโมสรฟุตบอลอาชีพ โดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานให้กับวงการฟุตบอลในภาคพื้นทวีปเอเชียในทุกๆ ด้านอย่างยั่งยืน จนก้าวขึ้นสู่มาตรฐานสากลในอนาคต.

⁵⁴The Asian Football Confederation, AFC CLUB LICENSING REGULATIONS Edition 2016 [Online], available URL: http://origin.the-afc.com/uploads/afc/files/AFC_CLR_Booklet_2016.pdf, 2017 (May, 2).

(Thai League): T1 ไทยลีก 2 (Thai League 2): T2 ไทยลีก 3 (Thai League 3): T3 ไทยลีก 4 (Thai League 4): T4 และลีกสมัครเล่น (Amateur tournament)

ดังนั้น จะพบว่าการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยนั้นมีการพัฒนานับตั้งแต่ที่ยังมิได้มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายสำหรับการจัดการกีฬาอาชีพไว้โดยเฉพาะ การจัดการฟุตบอลอาชีพจะเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านกีฬา คือ การกีฬาแห่งประเทศไทย และสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (ชื่อในขณะนั้น) เป็นหลัก แต่เนื่องจากหน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2528 ที่มีใช้กฎหมายสำหรับการจัดการกีฬาอาชีพโดยเฉพาะ การจัดการต่างๆ จึงต้องอาศัยหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยการกีฬาแห่งประเทศไทยและสมาคมฟุตบอลฯ และหลักเกณฑ์ขององค์กรกีฬาฟุตบอลระหว่างประเทศ คือสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) และสมาพันธ์ฟุตบอลเอเชีย (AFC) ซึ่งมีได้มีสภาพบังคับชัดเจนดังเช่นบทบัญญัติกฎหมาย ฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยจึงมักจะประสบปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการในหลายด้านมาโดยตลอด อาทิเช่น ปัญหาด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดการแข่งขันที่ไม่เพียงพอ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาผู้สนับสนุนการแข่งขัน ปัญหาการขาดทุนจากการแข่งขัน ปัญหาคุณภาพของผู้ฝึกสอน คุณภาพของนักฟุตบอล คุณภาพของกรรมการผู้ตัดสิน ที่ยังไม่ได้มาตรฐาน ปัญหาการขาดสนามแข่งขันของตนเองที่มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด หรือ ปัญหาระบบการจัดการแข่งขัน และกฎระเบียบ ที่ยังขาดความชัดเจน เป็นต้น⁵⁵ จนกระทั่งเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ.2556 และพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2558 ขึ้นจึงเริ่มมีการปรับโครงสร้างของการจัดการฟุตบอลอาชีพให้สอดคล้องกับบทบัญญัติกฎหมายที่กล่าวมาดังต่อไปนี้

5.1 พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2558

บทบัญญัติที่ระบุนายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้งและดำเนินการของ “สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย” ที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่แสวงหาผลกำไรซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงสถานะทางกฎหมายของสมาคมฟุตบอลจากเดิมที่ถือเป็นสมาคมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้มีสถานะเป็นนิติบุคคลทางด้านกีฬาภายใต้กฎหมายกีฬาโดยเฉพาะ

ในปัจจุบันสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรหลักในการจัดการแข่งขันฟุตบอลในประเทศไทยทุกรายการทั้งในระดับอาชีพและระดับสมัครเล่นโดยในส่วนของการแข่งขันระดับอาชีพนั้นสมาคมฯ ได้มอบสิทธิในการจัดการแข่งขันให้กับบริษัทเอกชนเป็นผู้ดำเนินการซึ่งใน

⁵⁵ สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เรื่องเดิม, หน้า 21-22, 29-32.

ปัจจุบันคือ บริษัท ไทยลีก จำกัด ส่วนการแข่งขันรายการเอฟเอคัพและลีกคัพสมาคมฯ ยังคงเป็นผู้ดำเนินการจัดการแข่งขันเอง

5.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ.2556

บทบัญญัติที่ระบุรายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือ “สมาคมกีฬาอาชีพ” จากกองทุนพัฒนากีฬาอาชีพการกีฬาแห่งประเทศไทยและการคุ้มครองนักฟุตบอลอาชีพในด้านต่างๆ รวมถึงการป้องกันการล้มการแข่งขันด้วยการกำหนดโทษทางอาญาไว้

5.3 พระราชบัญญัติควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา พ.ศ.2555

บทบัญญัติเฉพาะสำหรับควบคุมมิให้นักกีฬาฟุตบอลใช้สารกระตุ้นในการลงแข่งขันฟุตบอลซึ่งจะต้องรับโทษหากมีการฝ่าฝืน

5.4 บทบัญญัติกฎหมายทั่วไปอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

5.4.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยสัญญาจ้างแรงงานและจ้างทำของ

เนื่องจากในพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ.2556 และพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2558 มิได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าลักษณะของสัญญาจ้างนักฟุตบอลนั้นจะต้องมีลักษณะเป็นอย่างไร ดังนั้นการดำเนินการจึงจำต้องอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยสัญญาจ้างแรงงานและจ้างทำของมาพิจารณา

5.4.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540

เนื่องจากการมิได้มีการกำหนดลักษณะของสัญญาจ้างนักฟุตบอลไว้ชัดเจนประกอบกับในปัจจุบันระเบียบว่าด้วยการจัดการแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพที่ออกโดยบริษัทผู้จัดการแข่งขันมีระบุไว้เพียงว่านักกีฬาฟุตบอลที่จะขึ้นทะเบียนเล่นในลีกอาชีพจะต้องมีการทำสัญญาว่าจ้างอาชีพกับสโมสรตามกฎหมายของประเทศไทยและกำหนดแบบสัญญาจ้างไว้เป็นตัวอย่าง⁵⁶ ซึ่งมีโอกาสที่จะมีลักษณะเป็น “สัญญาสำเร็จรูป”⁵⁷ ที่สโมสรเป็นผู้กำหนดรายละเอียดแต่เพียงผู้เดียวโดยที่นักฟุตบอลไม่มีอำนาจต่อรองได้นั่นเอง

⁵⁶ ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพรายการ “ไทยลีก 1” พ.ศ.2560, ข้อ 6.

⁵⁷ พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540, มาตรา 3.

5.4.3 พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551

เนื่องจากในปัจจุบันมิได้มีการกำหนดข้อจำกัดเกี่ยวกับลักษณะและคุณสมบัติของผู้สนับสนุนการแข่งขันไว้เป็นการเฉพาะจึงมีผู้สนับสนุนที่ประกอบธุรกิจผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เข้าสนับสนุนทีมสโมสรฟุตบอลอยู่หลายทีม ดังนั้นการควบคุมการทำการตลาดกับทีมสโมสรนั้นๆ เช่น การโฆษณาหรือการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้กับผู้เข้าชมหรือแฟนฟุตบอลจึงต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัตินี้เป็นหลัก

5.5 ข้อบังคับลักษณะการปกครองของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

ข้อบังคับนี้ถือเป็นข้อบังคับของสมาคมกีฬาฟุตบอลฯ ซึ่งกำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติ-การกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2558⁵⁸ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือหลักของสมาคมกีฬาฟุตบอลฯ ในการพัฒนา ส่งเสริมกำหนดระเบียบข้อบังคับและกติกาสำหรับการแข่งขันกำกับดูแลจัดระบบการแข่งขันยุติ ความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงการส่งเสริมความเป็นกีฬาอาชีพของกีฬาฟุตบอลในประเทศไทย

5.6 ระเบียบว่าด้วยการลงโทษวินัยมารยาทของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ พ.ศ.2559

ระเบียบนี้เป็นระเบียบที่บัญญัติออกมาภายใต้ข้อบังคับลักษณะการปกครองของสมาคมกีฬาฟุตบอลฯ ซึ่งมีเนื้อหาหลักเกี่ยวกับการบริหารจัดการการแข่งขันฟุตบอลในประเทศไทย รวมถึงการแข่งขันฟุตบอลอาชีพให้เกิดความคล่องตัวมีประสิทธิภาพโปร่งใสบริสุทธิ์และยุติธรรมด้วยการ กำหนดบทลงโทษต่างๆ สำหรับผู้ที่กระทำความผิดกฏกติกาที่กำหนดไว้ รวมถึงการประท้วงและอุทธรณ์ ผลการตัดสินต่างๆ

5.7 ระเบียบว่าด้วยการจัดการแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพของประเทศไทย

ระเบียบนี้คือกฏกติกาที่ผู้ได้รับสิทธิจากสมาคมกีฬาฟุตบอลฯ ในการดำเนินการจัดการแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพในประเทศไทยระดับต่างๆ ซึ่งในปัจจุบัน ได้แก่ บริษัท ไทยลีก จำกัด ได้กำหนดออกมาในทุกๆ ฤดูกาลแข่งขัน (ในฤดูกาลแข่งขัน พ.ศ.2560 ได้แก่ ระเบียบข้อบังคับว่า

⁵⁸ที่ใช้ชื่อข้อบังคับว่า “ข้อบังคับลักษณะปกครอง” ก็เนื่องมาจาก ในปี พ.ศ.2459 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงก่อตั้งคณะฟุตบอลแห่งสยามขึ้น โดยถือเป็นสมาคมกีฬาแห่งแรกของประเทศไทยที่จดทะเบียนถูกต้อง โดยมีพระองค์เป็นองค์อุปถัมภ์ และได้มีพระบรมราชโองการให้ตรา “ข้อบังคับลักษณะปกครอง คณะฟุตบอลสยาม” ขึ้นด้วย ดังนั้นข้อบังคับของสมาคมฟุตบอลจึงได้ใช้ชื่อว่า “ข้อบังคับลักษณะปกครอง” นั้นเอง.

ด้วยการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพรายการ “ไทยลีก 1” พ.ศ.2560 และระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพรายการ “ไทยลีก 2” พ.ศ.2560) โดยระเบียบนี้จะใช้เป็นหลักในการดำเนินการบริหารจัดการการแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพให้เป็นที่เรียบร้อยและทีมที่เข้าร่วมการแข่งขันต้องทำข้อตกลงปฏิบัติตามระเบียบฉบับนี้ ซึ่งมีเนื้อหาที่สำคัญเกี่ยวกับโครงสร้างของการแข่งขันการบริหารการแข่งขันของคณะกรรมการบริหารคณะกรรมการจัดการแข่งขันและคณะกรรมการต่างๆ ข้อกำหนดในการเข้าร่วมการแข่งขันกฎกติกาและระเบียบที่ใช้ควบคุมการแข่งขัน และมาตรการการลงโทษ กรณีการกระทำผิดกฎกติกาและมารยาทการประทุ้งและการอุทธรณ์

6. วิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย และต่างประเทศ

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดการฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย ในปัจจุบันจะพบว่า แบ่งออกเป็น 2 ระบบหลัก คือ ระบบ Close system ซึ่งมีต้นกำเนิดจากทวีปยุโรป และระบบ Open system ซึ่งมีต้นกำเนิดจากประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ทั้งนี้ ทุกประเทศที่เข้าเป็นสมาชิกขององค์กรกีฬาฟุตบอลระหว่างประเทศระดับโลก คือ FIFA และระดับภูมิภาค อาทิ AFC หรือ UEFA ไม่ว่าจะใช้ระบบการจัดการระบบใด ก็จะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกับนโยบายหรือกฎเกณฑ์ขององค์กรกีฬาฟุตบอลระหว่างประเทศระดับต่างๆ ที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้นด้วย แต่สิ่งที่น่าสนใจประการหนึ่งก็คือ ในหลายประเทศได้มีการนำมาตรการทางกฎหมายมาใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การจัดการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยที่มาตรการทางกฎหมายสำหรับการจัดการฟุตบอลอาชีพนั้นจะมีโครงสร้างหลักที่สำคัญ 2 ระบบ คือ ระบบที่มีการบัญญัติกฎหมายสำหรับการจัดการกีฬาอาชีพไว้โดยเฉพาะ ซึ่งระบบนี้จะเน้นการใช้กฎหมายอันมีลักษณะเป็น “Hard Law” ที่กำหนดกฎเกณฑ์ และองค์กรที่รับผิดชอบในการจัดการฟุตบอลอาชีพ อย่างชัดเจน เช่น ประเทศสเปน และฝรั่งเศส และระบบที่มีได้มีการบัญญัติกฎหมายสำหรับการจัดการกีฬาอาชีพโดยเฉพาะ แต่จะใช้องค์กรทางกีฬา (Sports Governing Bodies) เป็นหลักในการจัดการ ซึ่งระบบนี้จะเน้นการใช้กฎระเบียบขององค์กรกีฬา ที่มีลักษณะเป็น “Soft Law” ควบคู่ไปกับนโยบาย และจารีตทางกีฬาในประเทศนั้นเป็นหลัก และใช้บทบัญญัติทางกฎหมายบ้างในบางกรณีเช่น ประเทศอังกฤษ เยอรมนี และญี่ปุ่น ซึ่งก็เป็นไปตามประวัติศาสตร์ และบริบททางกีฬาที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ

สำหรับฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยนั้น มีพัฒนาการมาจากปัจจัยที่สำคัญ คือ ความเป็นกีฬายอดนิยมในสังคมไทย ประกอบกับการที่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรกีฬาระหว่างประเทศ คือ FIFA และ AFC ซึ่งเป็นองค์กรที่มีนโยบายพัฒนาฟุตบอลอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม

จึงส่งผลให้แนวคิดการพัฒนาฟุตบอลให้เป็นกีฬาอาชีพได้เริ่มเข้ามามีอิทธิพลในประเทศไทยมากขึ้น แต่แม้ว่าฟุตบอลจะเป็นที่นิยมในประเทศไทย แต่เนื่องจากเป็นกีฬาที่รับอิทธิพลมาจากต่างประเทศ ดังนั้นกีฬาฟุตบอลอาชีพซึ่งมีรากฐานของการพัฒนามาจากปัจจัยทางวัฒนธรรมสังคมเป็นหลักสำคัญ จึงถือเป็นสิ่งใหม่ในสังคมไทย และส่งผลให้พัฒนาการของการจัดการฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยค่อนข้างมีอุปสรรค และปัญหาย่อยมากพอสมควร โดยปัญหานี้จะมีความคล้ายคลึงกับสถานการณ์ของการเริ่มต้นฟุตบอลอาชีพในประเทศญี่ปุ่นเช่นเดียวกัน ซึ่งจะค่อนข้างแตกต่างจากสังคมตะวันตก โดยเฉพาะประเทศในแถบยุโรปที่กีฬาฟุตบอลมีความผูกพันเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางสังคม ฟุตบอลอาชีพจึงมีพัฒนาการที่ชัดเจน รวดเร็วกว่า ส่งผลให้โครงสร้างระบบการจัดการเป็นไปอย่างมีรูปแบบที่ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการพัฒนานำเอามาตรการทางกฎหมายมาเป็นกลไกในการจัดการฟุตบอลอาชีพทั้งในลักษณะ Hard Law และ Soft Law ได้อย่างเหมาะสมลงตัว

โดยแม้ว่าในปัจจุบัน ประเทศไทยจะเริ่มมีการตื่นตัวและให้ความสนใจกับการพัฒนาการกีฬาให้เป็นกีฬาอาชีพมากขึ้น จนเริ่มมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายสำหรับการจัดการกีฬาอาชีพให้ชัดเจนขึ้น ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ.2556 และ พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2558 ซึ่งมีเนื้อหาหลักที่สำคัญเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการ เพื่อส่งเสริมและควบคุมกีฬาอาชีพ เช่น การกำหนดสถานะทางกฎหมายที่ชัดเจนของสมาคมกีฬา และสโมสรกีฬาอาชีพ รวมถึงการกำหนดมาตรฐาน การจัดการแข่งขัน การจ้าง และการคุ้มครองนักกีฬาอาชีพ เป็นต้น แต่เนื่องจากมาตรการทางกฎหมายที่กล่าวมานั้น เป็นกฎหมายใหม่ที่เพิ่งประกาศบังคับใช้ได้ไม่นานนัก ประกอบกับบริบททางด้านกีฬาของไทยยังคงอยู่ในช่วงปรับตัวจากสังคมที่คุ้นชินกับการแข่งขันกีฬาสมัครเล่นซึ่งเน้นการแข่งขันเพื่อความเป็นเลิศ มาเป็นการแข่งขันแบบเป็นการอาชีพ การบังคับใช้ หรือความเข้าใจในการดำเนินการตามสิ่งที่กฎหมายกำหนด จึงต้องอาศัยเวลาอีกพอสมควร ซึ่งในปัจจุบันจึงยังคงอยู่ในขั้นตอนของการกำหนดระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพตามพระราชบัญญัติฯ นี้ ซึ่งระเบียบต่างๆ ที่ออกมาแล้วก็มีแต่เพียงระเบียบ หรือประกาศเกี่ยวกับการช่วยเหลือ หรือสนับสนุนจาก การกีฬาแห่งประเทศไทย หรือกองทุนส่งเสริมกีฬาอาชีพโดยทั่วไปเท่านั้น อาทิเช่นระเบียบคณะกรรมการกีฬาอาชีพว่าด้วยการช่วยเหลือ การส่งเสริม และการสนับสนุนผู้จัดการแข่งขันกีฬาอาชีพ พ.ศ.2559 หรือ ระเบียบคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมกีฬาอาชีพว่าด้วยคุณสมบัติผู้ยื่นคำขอ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอรับการช่วยเหลือการส่งเสริมและการสนับสนุนผู้จัดการแข่งขันกีฬาอาชีพ พ.ศ.2559⁵⁹ ดังนั้น

⁵⁹ฐานข้อมูลราชกิจจานุเบกษา [Online], available URL: http://www.ratchakitcha.soc.go.th/RKJ/announce/search_result.jsp?SID=E01D9C9C270EC16A024FD446691AC0D0, 2017 (May, 2).

สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยจึงเป็นองค์กรหลักในการกำหนดแนวทางสำหรับการจัดการฟุตบอลอาชีพ ซึ่งในปัจจุบัน (ปี พ.ศ.2560) ได้มีการมอบหมายให้บริษัทเอกชน ได้แก่ บริษัท ไทยลีก จำกัด เป็นผู้จัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยทุกระดับชั้น โดยใช้ระบบการจัดการแข่งขันแบบ Open System เช่นเดียวกับฟุตบอล League ในทวีปยุโรป ซึ่งในการจัดการนั้น บริษัทฯ ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการจัดการแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพขึ้นและสร้างข้อตกลงร่วมระหว่างบริษัทฯ กับทีมสโมสรที่เข้าร่วมแข่งขัน เพื่อใช้ระเบียบดังกล่าวเป็นกฎเกณฑ์หลักในการแข่งขัน แต่ทั้งนี้ระเบียบดังกล่าวก็ยังคงไม่มีความชัดเจนในหลายกรณี อาทิเช่น กรณีของสัญญาจ้างนักฟุตบอลหรือผู้ฝึกสอน ก็ยังไม่มีกำหนดมาตรฐานสัญญาไว้อย่างชัดเจน จึงมีความจำเป็นต้องนำบทบัญญัติเกี่ยวกับสัญญาจ้างแรงงานทั่วไป คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540 มาบังคับใช้ หรือกรณีที่ยังไม่มีมาตรการควบคุมด้านการเงินของสโมสรฟุตบอลอาชีพอย่างชัดเจนจึงมักเกิดปัญหาการยุบทีม หรือถอนทีมระหว่างฤดูกาลแข่งขันอยู่บ่อยครั้ง หรือกรณีที่ยังไม่มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจนในการควบคุมการก่อความรุนแรงของแฟนฟุตบอล จึงมักจะเกิดปัญหาความรุนแรงอยู่บ่อยครั้ง เป็นต้น ซึ่งถือว่าค่อนข้างมีความแตกต่างกับการจัดการฟุตบอลอาชีพในต่างประเทศที่จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ลักษณะเหล่านี้ไว้ค่อนข้างชัดเจน เนื่องจากมีการกำหนดกรอบในการดำเนินการไว้อย่างชัดเจน ทั้งในลักษณะของ Hard Law และ Soft Law ดังนั้นในการจัดการปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น สมาคมฟุตบอลฯ จึงเป็นหน่วยงานที่ต้องเข้ามารับผิดชอบเป็นหลัก ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่ากรณีดังกล่าวมีสาเหตุหลักมาจากการที่ในปัจจุบันการจัดการฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยยังคงอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการปรับโครงสร้างการจัดการจากระบบ “Soft Law” ที่การจัดการอยู่ภายใต้อำนาจของสมาคมฟุตบอลฯ มาเป็นการจัดการโดยระบบกฎหมายแบบ “Hard Law” ดังนั้นในการจัดการในช่วงแรกนี้จึงคงยังต้องอาศัยการจัดการของสมาคมฯ และกฎเกณฑ์ในลักษณะ “Soft Law” ผสมผสานกับบทบัญญัติกฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่ไปในระดับหนึ่ง จนกว่าจะมีการกำหนดกฎเกณฑ์สำหรับการจัดการฟุตบอลอาชีพตามพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ.2556 ขึ้นมาบังคับใช้โดยเฉพาะต่อไป ดังนั้นการศึกษาเปรียบเทียบถึงรายละเอียดโครงสร้างของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการฟุตบอลอาชีพของต่างประเทศบางประเทศที่มีพัฒนาการของฟุตบอลอาชีพในระดับสูง จะสามารถทำให้มีการกำหนดโครงสร้างของมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยได้อย่างมีทิศทางที่เหมาะสม และเมื่อโครงสร้างมีความเหมาะสม มีทิศทางที่ชัดเจนแล้ว ก็จะสามารถกำหนดรายละเอียดปลีกย่อยของระเบียบข้อบังคับในแต่ละส่วนของการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในส่วนของรายละเอียดของระเบียบข้อบังคับในแต่ละส่วนนั้น ผู้เขียนจะได้ศึกษาและนำเสนอในโอกาสอันสมควรต่อไป

7. สรุป

ในปัจจุบัน ฟุตบอลอาชีพ มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยมาตรการทางกฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญส่วนหนึ่งในการจัดการโดยสามารถแบ่งโครงสร้างของมาตรการทางกฎหมายสำหรับการจัดการฟุตบอลอาชีพได้เป็น 2 ระบบ คือ ระบบที่ใช้บทบัญญัติทางกฎหมายเป็นหลักในการจัดการ (ระบบ Hard Law) และระบบที่ใช้ข้อควรทางการกีฬาเป็นหลักในการจัดการ (ระบบ Soft Law) ซึ่งแต่ละระบบก็จะมีลักษณะเฉพาะที่มีความแตกต่างกันตามบริบท โดยสำหรับประเทศไทยในปัจจุบันที่เริ่มมีการพัฒนากีฬาอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการบัญญัติกฎหมายสำหรับการจัดการกีฬาอาชีพขึ้น โดยเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ.2556 ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการจัดการกีฬาในประเทศไทย โดยเฉพาะกีฬาอาชีพจากระบบ Soft Law มาเป็นระบบ Hard Law ซึ่งการจัดการฟุตบอลอาชีพก็ต้องดำเนินการไปในทิศทางนั้นเช่นเดียวกัน แต่เนื่องจากการปรับเปลี่ยนนั้นยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ในช่วงแรกนั้นจึงคงยังต้องอาศัยการจัดการโดย สมาคมฯ และ กฎเกณฑ์ในลักษณะ “Soft Law” แบบเดิมควบคู่ไปกับกฎเกณฑ์สำหรับการจัดการฟุตบอลอาชีพที่จะออกมา ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ.2556 ในอนาคตต่อไป

บรรณานุกรม

- การกีฬาแห่งประเทศไทย. รายงานผลการประเมินแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540-2544) ระยะครึ่งแผน พ.ศ.2540-2542. กรุงเทพมหานคร: เอกพิมพ์ไท, 2543; อ้างถึงใน สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. โครงการจัดทำวิจัยและคู่มือการจัดตั้งสโมสรฟุตบอลอาชีพ. การกีฬาแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2549.
- ฉันทพิมพ์ บรรจงจิตร. กฎหมายเกี่ยวกับกีฬาอาชีพในต่างประเทศ [Online]. Available URL: http://www.lawreform.go.th/lawreform/images/th/content/th/592/c592_1.pdf, 2017 (April, 10).
- ชิต โลว.บาร์ซ่า vs มาดริต การเมือง ธุรกิจ ความเกลียดชัง และศักดิ์ศรี ที่ไม่ได้มีแค่ฟุตบอล, แปลโดย บุญฤทธิ์ ฉันทสุวรรณ. กรุงเทพมหานคร: เอเอสทีวีผู้จัดการ.
- เนตรนภา ประกอบกิจ. “พัฒนาการของวัฒนธรรมฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทย พ.ศ.2509-2544.” วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.
- ปีติเทพ อยู่ยืนยง. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันความรุนแรงระหว่างผู้ชมกีฬาฟุตบอลในประเทศอังกฤษ [Online]. Available URL: <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1575>, 2017 (April, 10).
- ภัทรารวรรณ รัตนเกษตร. “บทบาทของกฎหมายเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ.” วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์ 4, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2558): 48.
- ศิริยุพา รุ่งแสงสุข. ปฏิรูปการบริหารทีมฟุตบอลแบบเยอรมัน [Online]. Available: <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/621954>, 2017 (April, 30).
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. ความนิยมในกีฬาฟุตบอลของไทย: กับบทบาทในกิจกรรมเศรษฐกิจของประเทศ เม็ดเงินหมุนเวียนกว่า 12,000 ล้านบาท [Online]. Available URL: <https://www.kasikomresearch.com/th/K-EconAnalysis/Pages/ViewSummary.aspx?docid=35575>, 2017 (April, 1).
- Siamsport. ถึงเวลาปฏิวัติ ลา ลีกา [Online]. Available URL: http://www.siamsport.co.th/Column/150222_134.html, 2017 (August, 10).
- ฐานข้อมูลราชกิจจานุเบกษา [Online]. Available URL: http://www.ratchakitcha.soc.go.th/RKJ/announce/search_result.jsp?SID=E01D9C9C270EC16A024FD446691AC0D02017,2007 (April, 10).

Aaron N. Wise, Bruce S. Meyer. **International Sports Law and Business: volume 2.** The Hague: Kluwer Law International, 1997.

Act on Authorization of Public Interest Incorporated Associations and Public Interest Incorporated Foundations (Act No. 49 of 2006 [Online]. Available URL: <http://www.cas.go.jp/jp/seisaku/hourei/data/AAPIL.pdf>, 2017 (April, 30).

Code du sport [Online]. Available URL: https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do;jsessionid=701315F77DCA90042D715CBC3EDD5F93.tplgfr40s_2?idSectionTA=LEGISCTA000006137765&cidTexte=LEGITEXT000006071318&dateTexte=20180105, 2017 (April, 10).

Consejo Superior de Deportes, **Relación de SAD** [Online]. Available URL: <http://www.csd.gob.es/csd/asociaciones-en/03public-limitedsportscompanies/relacion-de-sad>, 2017 (April, 10).

Consejo Superior de Deportes. **Ley del Deporte** [Online]. Available URL: <http://www.csd.gob.es/csd/informacion-en/legislacion-basica/ley-del-deporte>, 2017 (April, 10)

Consejo Superior de Deportes. **MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CULTURA** [Online]. Available URL: <http://www.csd.gob.es/csd/estaticos/leg-infoinst/A27070-27080.pdf>, 2017 (April, 10).

Convention collective nationale du sport [Online]. Available URL: <http://www.profession-sportn-loisirs.fr/conventions-collectives/convention-collective-nationale-sport>, 2017 (April, 10).

Deutscher Olympischer Sportbund. **Profile of German Olympic Sports Confederation** [Online]. Available URL: <https://www.Dosb.de/en/organisation/wir-ueber-uns/dosb-profile>, 2017 (April, 15).

Druzin, B. “Why does Soft Law have any Power anyway?.” **Asian Journal of International Law**, 1-6 (2016): 17.

Eric Hobsbawm. “Mass-Producing Tradition: Europe, 1870-1914.” in Eric Hobsbawm and Terence Ranger **The Invention of Tradition**. London: Cambridge University Press, 1983; อ้างถึงใน เนตรนภา ประกอบกิจ. “พัฒนาการของวัฒนธรรมฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทย พ.ศ.2509-2544.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

- FÉDÉRATION FRANÇAISE DE FOOTBALL. **LES ATTRIBUTIONS DE LA FÉDÉRATION FRANÇAISE DE FOOTBALL** [Online]. Available URL: <https://www.fff.fr/la-fff/organisation/presentation-generale>, 2017 (April, 10).
- Ferran Soriano. **GOAL: The ball doesn't go in by chance**. UK: Palgrave Macmillan, 2012.
- Football (Disorder) Act 2000** [Online]. Available URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/25/contents>, 2017, (April, 15).
- Football Spectators Act 1989** [Online]. Available URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1989/37/contents>, 2017 (April, 15).
- General and Online Gambling Laws in Japan** [Online]. Available URL: <http://www.Onlinebetting.com/legal/japan-3>, 2017 (April, 30).
- Grayson, E. **Sport and The Law**. London: Butterworth, 1988; cite in, Simon Gardiner. **SPORT LAWS**. Great Britain: Cavendish publishing, Third Edition, 2006.
- Hallgeir Gamme Iseter & Bonoit Senaux. **The Organization and Governance of Top Football Across Europe**. New York: Routledge, 2011.
- Harald Dolles & Sten Söderman. **Implementing a Professional Football League in Japan Challenges to Research in International Business**. Tokyo: German Institute for Japanese Studies, 2005.
- In Brief. **Does the FA Premier League have power over the Football Association?** [Online]. Available URL: <https://www.inbrief.co.uk/football-law/football-associations-power>, 201 (April, 15).
- J.LEAGUE. **About J.League** [Online]. Available URL: <http://www.jleague.jp/en/aboutJ>, 2017 (April, 30).
- James, Mark. **Sports Law**. Basingstoke: Palgrave Macmillan: 2010; cite in, Simon Boyes. "Sports law: its history and growth and the development of key sources." **Cambridge journals: Legal Information Management**, 12(2) (2012): p. 86.
- Japan Professional Sports Association. **Member of JPSA** [Online]. Available URL: <http://www.jpasa.jp/member.html>, 2017 (April, 30).
- Michel Desbordes. **Marketing and Football An International Perspective**. UK: Elsevire Ltd., 2007.

Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology Japan. **1 Creating a SportNation / Education and Employment** [Online]. Available URL: http://www.mext.go.jp/b_menu/hakusho/html/hpab201001/detail/1326840.htm, 2017 (April, 30).

Nobuki Ishii& Shinji Morino.**SPORTS LEGISLATION IN JAPAN** [Online]. Available URL: <http://www.davidpublishing.com/Download/?id=5943>, 2017 (April, 30).

Nobuki Ishii. **Enactment of the fundamental law of sport in japan: The effect for sports promotion policy** [Online]. Available URL: <http://www.easm.net/download>, 2017 (April, 30).

Roger D.Blair. **SPORT ECONOMICS**. New York: Cambridge U. Press, 2012.

Simon Boyes. “Sports law: its history and growth and the development of key sources.” **Cambridge journals:Legal Information Management**, 12 (2) (2012): 86.

Simon Gardiner. **SPORT LAWS**. Third Edition. Great Britain: Cavendish publishing, 2006.

Sporting Events (Control of Alcohol etc.) Act 1985 [Online]. Available URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1985/57/contents>, 2017 (April, 10).

STEFAN SZYMANSKI.**MONEY AND SOCCER**. New York: Nation Book, 2015.

The Asian Football Confederation. **AFC CLUB LICENSING REGULATIONS Edition 2016** [Online]. Available URL: http://origin.the-afc.com/uploads/afc/files/AFC_CLR_Booklet_2016.pdf, 2017(May, 2).

The Economist. **How Spain learned to play the beautiful game** [Online]. Available URL: <http://www.economist.com/node/21556545>, 2017 (April, 1).

TheEquality Standard A Framework for Sport. **About Sports Council Equality Group** [Online]. Available URL: <http://equality in sport org/about-sport-council-equalitygroup>, 2017 (April, 10).

The Guardian. **Premier League football at 20: 1992, the start of a whole new ball game**, [Online]. Available URL: <https://www.theguardian.com/football/from-the-archive-blog/2012/feb/02/20-years-premier-league-football-1992> 2017 (April, 15).

The National Anti Doping Agency of Germany. **LEGAL MATTERS** [Online]. Available URL: <http://www.nada.de/en/legal-matters/anti-doping-code/#.V10xSvI97IW>, 2017 (April, 15).

UK COACHING. **National Governing Bodies** [Online]. Available URL: [http:// www.Ukcoaching.org/ site-tools/about-us/who-we-work/national-governing-bodies](http://www.Ukcoaching.org/site-tools/about-us/who-we-work/national-governing-bodies), 2017 (April, 10).

พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540.

พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ.2556.

ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพรายการ “ไทยลีก 1” พ.ศ.2560.

